

EESTI

S

POORDILEHT

Ühistegeline Kindlustusselts

„Eeks-Maja“

Tallinn

EESTI ARSTIDE-KLINITSISTIDE ÜHINGU

ERAHAIGLA

Narva maantee 6-a Tallinnas. Telefon 429-80

Statsionaarne ravi igal erialal

Alatine arstlik valve

RÖNTGENIKABINETT: läbivalgustused, ülevõtted, röntgeneraapia (ravi). Tasud vastavad keskhaigla taksidele.

ELEKTRIKABINETT: diathermia, kõrguspäike, sinine valgus, elektrivibratsioonid, neljaraku-vann, diathermia mudaga.

MASSAAŽIKABINETT: üldine ja osaline massaaž.

VESIRAVILA: männiekstrakti-, meresoola-, Haapsalu tervismuda, söehappe-, pärimi- ja vahuvannid, istevann, valguskapp, aurukapp, charcot-, šoti-, kapillaar-, aurudušid.

LABORATOORIUM: kliinilised ja bakterioloogilised analüüsid ning kvantitatiivsed, keemilised ja mikrokeemilised määramised veres.

THOMAS CLAYHILLS & SON

SPEDITSIOON
LAEVAAGENTUURID
PRAHTIMISED

Omad laod otseühenduses raudteega

Omad puksiirlaevad

Korralised laevauhendused:

TALLINN-STOCKHOLM
TALLINN-STETTIN

Telefonid 435-58. 435-26

KAUPADE OSAKOND:

Heeringad, sool, suhkur, riis,
tõrv, seebikivi, koloniaalkaubad

ÕLID

KAUPADE EKSPORT

Telefon 435-25

Telegrammi-aadress: CLAYHILLS-TALLINN

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

Nr. 7

JUULI

1936

Toimetaja: A. ADORF.

Toimeius ja taliius: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Pojad,

tehke oma parimat!

Karl Terras,

Eesti Spordi Keskliidu esimees

Meie tublimad atleedid, te sõidate olümpiamängudele!

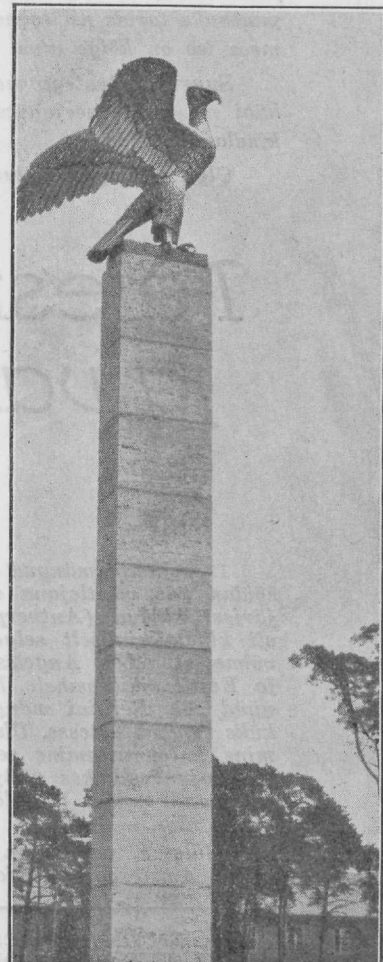
Mul on sel puhul enne nüüdsetki tulnud rõhutada, et meie mehed lähevad Berliini mitte eeskätt võitma, vaid nad lähevad sinna võistlema. Kuid seejuures peab ikka olema lootust — ka võidule. Kui meie meeskond sõidaks Berliini täiesti ilma vähimategi lootusteta, siis oleks see halb. Ei tuleks hetkekski unustada, et lootuse süde lootusetumaski olukorras on võimsalt elustavaks teguriks, mis võib sünnitada imet.

Seepärast: iga meie võistleja asugu olümpiateele selle teadmisega, et ta tungib võidu poole, olgu see siis väga kaugelgi.

Meie teame ja mõistame nii, et kui ei ole võidutahet, siis ei saa ka tulla võitu. Edasi meie teame ja mõistame, et mitmel alal meie mehi võidule lähedale ei suuda viia ka kõige teraslikum võidutahe, kuna parimagi optimisismi olemasolul peame tunnustama, et meie mitmel alal ei ole veel kõrges rahvusvahelises klassis.

Kõigile meie olümpiameestele soovin oma poolt, et nendel olgu usku ja tahet tublilt teha.

Pojad, tehke oma parimat!

Berliini olümpiastaadioni torne

Enne olümpiat

Asumisel olümpiateele

Ado Anderkopp

Eesti olümpiameeskonna juft

Eesti meeskond asub teele Berliini, 11. olümpiamängudele.

Enne lahkumist, enne asumist olümpiateele viimaseid sõnu — millised need on?

Elkõige: kes jäävad koju, pidagu põialt! Parimadki võistlejad võidu saavutamiseks vajavad lisaks oma võimetele natuke õnne. Ja kui mitte õnne, siis vähimalt seda, et nad ei langeks ohvriks mõnele ebasoodsale asjaolule. Meie meestel on endaiületamiseks ja oma senisele maksimumile lähedaste võimete väljapanekuks tarvis nii esimest kui teist, kusjuures ikkagi mees ise on kõige alus.

Suurte lootustega me ei lähe, seda teatakse. Kuid häbi me endile seejuures teha ei taha, see olgu veel kindlamini teada.

Olgu olümpiavõistlused rasked kuitahes, meie

meeskond asub teele selle teadmisega, mida Olümpia Komitee esimees kindral J. Laidoner südame peale pani. Selleks teadmiseks on, et meie eeskätt oleme eestlased ja et meie hoiame püsti oma rahvuse au.

Võrrelduna meie varemaegsete osavõttudega olümpiamängudest, läheme nüüd Berliini 11. mängudele suuremaarvulise meeskonnaga kui kunagi varem. Selleks oma poolt mõõduandva põhjusena tuleb märkida, et Berliin olümpialinnana oma asukohalt on meile lähemal kui kõik need linnad, kus viimase 16 aasta kestes on peetud olümpiamängusid. Nii siis kergemad sõidutingimused, ja ühtlasi ka väiksem ajakulu. Oleme püüdnud neid asjaolusid arvesse võtta, lootuses, et 11. olümpiamängud meie kodumaa sportlastele ja spordijuhtidele annavad ka senistest suuremaid võimalusi õppimiseks ja uute kogemuste omandamiseks.

Täiesti rahulise kindlusega ja valmisoluga üllatusteks

Harald Tammer

Eesti olümpiameeskonna juft

11. olümpiamängud on mulle neljandateks, kuhu sõidan kas võistlejana või juhina. Kolm korda sai järjest käidud (Antwerpen, Pariis, Amsterdam), siis oli kindlakujuliselt selge ülevaade maailma atleetide võimetest. Los Angelesi olümpiamängud, mis mulle ja Eestile jäid vahele, käristasid selle kontakti. Ning nüüd sõit Berliini mängudele tahab olla nagu minekuks tundmatustesse. Ühtlasi on ka arvamuste avaldamine ja ennustamine selle kohta, millisteks resultaadid kujunevad, kes võitjateks tulevad ja kuidas meie meeskond ennast läbi lööb, veel raskem kui see on olnud nügi.

Mäletan, vahest on mindud välja pessimistlikult, nagu Amsterdami, kuid tagajärjed tulid seal meie

meestel head. Meeste saavutused liikusid nende maksimumile lähedastes piirides, meeleolu oli hea ja võistlusmoraal (paar erandit maha arvatud) kõrge.

Pariisi mängudele mindi seevastu suurte lootustega, kuid seal tuligi ebaõnnestumisi kõige rohkem. Suured tuusad olid oma võimetele liig kindlad, võtsid asja kergepoolselt ja selle tulemusena ei jäänud tulemata läbikukkumisi.

Praegust meeleolu sõidu eel Berliini võiks võrrelda Amsterdami ja Pariisi omade vahepealsega: ei ole liigset enesekindlust ega enesekindlustust. On lähedast antwerpeniaegsele õhkkonnale, kus maailma- ja vabadussõja lõppenult kontakt maailma suure spordiga oli kärisenud ja kus välja mindi nagu uustulnikatena. Arvan, et asi Berliinis võib meie suhtes võtta pöörde nii ühele kui teisele poole, mis oleneb sellest, kuidas meie meeskond suudab ühte kasvada ja milline võistlusmeeleolu meie meeskonnas Berliinis valitseb.

Mis siis tuleb? Ühele mehele laususin, et minu niideldi miinimumprogramm meie meeskonna kohta Ber-

E. Spordilehe käesoleva numbri kaanepildil N. KÜTTIS õnnitleb Jaapani kolmikfüppe olümpialootust Masao Harada 15.67 saavutamise pufjul.

linis oleks: üks punkt kergejõustikus (s.t. vähimalt üks kuues koht) ja üks auhind raskejõustikus (s.t. vähimalt üks kolmas koht). Meie kergejõustiklastelt seda soovida tundub praegu natuke rohkena, kuid raskejõustiklaste kohta tundub see natuke vähesena.

Ebamäärasust lootuste rajamise ja nende lootuste teostumise kohta ei saa jätta tekitamata see asjaolu, et meie meeskond olümpiameeskonnana on uus, samuti ka vastased on uued. Vähe, väga vähe on nii meil kui teistel Berliinis neid mehi, kes olid olümpiaatletideks ka Amsterdamis ja keda saaks nimetada vana-deks olümpiavõistlejateks.

Ebamäärasust ei vähenda ka välistagajärgede hoolikamgi silmaspidamine. Nendest tagajärgedest paistab, et välismaalgi ei olda oma võimetus päris kindlad. Tagajärjed kõiguvad, see ei ole tavatu, kuid suured kõikumised — see ei ole küllalt tavaliseks. Nii, näiteks, tuleb sääraseid väga kiireid aegu joosnud sprintereid, nagu hollandlast Osendarpi, schveitslast Hännit, jaapanlast Yoshiokat ja teisigi nende viimase aja võimetelt pidada taolisteks meie Toom-salule. Teiselt poolt, saavutuste konstantsuselt, peaks, näiteks, Viidingu platseerumine finaali olema kindel, kuid kuidas see kujuneb tegelikkuses?

Küllalt oluliseks teguriks üldise õnnestumise või ebaõnnestumise suhtes on see, kuidas asi hakkab arenema. Kui meie meestest esimene tullemineja läheb ja lööb läbi, siis kogu meeskonnas tekib tunne, nagu oleksid ukSED avatud ja tee ees on lahti. Esimese mehe edukas läbilöömine tõstab kogu meeskonna enese-kindlust, usku oma võimetusse ning nende maksmapanekuse. Minnakse edasi nagu üksteise õul ja üks-teise õhutusel.

Kui aga alul läheb viltu... siis muututakse när-vilisteks, pingutatakse endid üle... ja nagu saatulik ebaõnn hakkab jälgima kogu meeskonda...

Meie meeskond, kes mõne päeva pärast asub teele Berliini, on paisunud suureks, võib öelda koguni, et väga suureks. Karmimal valikul oleks see võinud ar-vuliselt olla poole väiksem. Kuid meie seekordsed ainelised võimalused lubasid kvantiteedilt säärase meeskonna saatmise teostamist.

Olümpiamängudel võistlejatel küll palju õppida ei ole stiili ega tehnika alal, muidugi mitte seepärast,

nagu ei oleks seal stiili ja tehnikat külluses, vaid see-pärast, et olümpia-õhkkond on nii keev, et see ei või-malda rahulike tähelepanekute tegemist. Kuid sellele vaatamata peaks algav olümpiasõit meie meeskonnale lõppema tulusana — nimelt seetõttu, et seal, olümpia-staadionil, võib õppida kandma tugevat, kõige tugeva-mat konkurentsi. Säärases konkurentsis püsimine ja kaasavõistlemine annab kogemusi, mida tuleb Berliini olümpiatl kaasa tuua. Pealegi kus meie meeskonnas on rida mehi, kes nende edenemise jätkumisel veel teine kord, aastal 1940, võivad olla meie võistlejateks olümpiaareenil.

Õige ja kindel: mehed peavad Berliinis nagu olümpiamängudel alati, oma rahvuse au eest võist-leva. See kohustus on üheks osaks olümpiatöötusest, mida kõigi mängudest osavõtivate maade valitud atleedid annavad Berliinis mängude avapäeval. Ja kol-me kuu eest meie olümpiavõistlejad, tol ajal olümpia-kandidaadid, andsid sama sisaldava töötuse Estonia kontsertsaalis.

Psühholoogiliselt ei ole aga hea, kui võistleja ise kogu aja seda peab meeles, kuna tagajärjeks võib osu-tuda ülepingutamine. Võistleja suhtumine võistlu-sesse, et kindlustada võimalikult suuremat edukust, peab olema kaine ja rahulik. Et suhtumist, milline ta peab olema, veelgi selgitada, siis selleks olgu öeldud, et võistleja asugu starti veendega: kas võidan või kao-tan, kuid ma võisteldes panen välja oma parima — ja kuigi olete kanged mehed, nii hõlpsasti ma oma nahka ei müü!

Rahvuse au iga hinna eest, kui nii öelda, see võib võistlejas tekitada eeskätt kas mõninga üleolekutunde või teiseks võistluseelse liigpingustuliku surve, mis atleedid ei lase võistelda inimesena vabalt, kõigi oma võimete laduses.

Berliin ei ole meie spordile ja meestele karjääri lõpupunkt, vaid ainult üks etapp meie Los-Angelesi olümpiaadilt puudumisega kärisenud loomulikust jõu-mõõtmisest välismaalastega. Seepärast ei tule Ber-liini minna mitte liigselt ülepingutatult, liigselt entu-siastliku hurraa-meeloluga, ega ka liigse pessimis-miga, vaid täiesti rahulise kindluse ja valmisoluga üllatusteks — nii negatiivseteks kui positiivseteks.

Seda ja teist

See on kena, kui suuremate rahvaste seas leidub mehi, kes teadlase põhjalikkusega tahavad kindlaks teha et suure rahvad õieti, oma sisimas tões, on väiksema-dest väiksemad, ja väikesed, järelikult, suurtest suure-mad.

Üks säärastest meestest on ungarlasest doktor Sibel-ka-Pelberg. Ta teeb ei midagi muud, kui jaotab olümp-ia-punktid (esimene koht kolm, teine kaks ja kolmas koht 1 punkt) iga rahva elanike arvule. Sellest siis selgub, et maailma 8 parimat spordirahvast, mõõdu-puuks võetuna Amsterdami olümpiamängud, on järg-mised :

1. Soome	73.000
2. Luksemburg	96.000
3. Eesti	111.000
4. Schveits	124.000
5. Hollandi	130.000
6. Uus-Merema	138.000
7. Daani	250.000
8. Ungari	334.000

USA, Prantsuse, Inglise, Itaalia ja Saksa järgnevad tagapool. Üllatoodud arvud iga rahvuse nimetuse ta-ga märgivad seda, kui mitmekümne või sajatuhande

elaniku kohta vastavad rügid on saavutanud ühe olümp-ia-punkti.

Tundub nii, et kvaliteediga väikerahvad omavad endi suhtes karmima kriteeriumi kui mitmedki suur-rahvad. Ühe näitena selle kohta oleks tuua arvamine, et meie parimatel sportlastel pääs oma olümpiamees-konda tundub raskemana kui Prantsuse atleetidel sa-masuguste võimete juures nende Gallia kuke märki kandvasse olümpiameeskonda.

Sellest hoolimata nende ridade kirjutaja jagab ar-vamist, et meie olümpiameeskond on arvuliselt suur üle ta olümpiavõimete. Ei taha siin üldisemat vahet teha, kumb on suurem enesekriitikaga rahvas, kas soomlased või eestlased, kuid ilma selle vahe tegemis-tagi võiks olla huvitav teada, milliseid oma alasid soomlased hindavad ei-olümpialisteks. Osaks nende säärastest aladest on teivashüpe, 110 m tõkkejooks, 100 m, kettaheide ja 400 m. Et 110 m tõkkejooksus minna võistleva, peab aeg olema mitte 15,4, nagu seda soome valikvõistlustel jooksis B. Sjöstedt, vaid ligi sekundi võrra parem. Teivashüppes Aulis Reinikka (390) ja Vesanen (380) hüppavad nii poole meetri ümber vähem, kui see nõuetav medalipretendentidelt. Kettaheitjad (nendest Taskinen valikvõistlustel pari-

mana 45,17) on 5 meetrit taga kõrgest rahvusvahelisest tasemest. Ja nõnda edasi veel teisi eelmistele sarnaseid näiteid Soome allikatest soomlaste kohta. Ning lõppsõna: antagu nendele aladele võimalust olla rahus, luua alust ja edeneda.

Kuid meil? — Kui küsimust küsitleda nüüsgusest Soome vaatekohast.

Ei tea olevat maad, kus olümpiameeskonna koosseisu ümber jäetakse püke murdmata. Süüni ei ole laialdasemalt teada neid motive, miks meie meeskonna koosseis on need ja need mehed ning mitte need ega need. Katsume selle küsimuse kohta anda oma poolt mõningaid kommentaare. Meeste olümpiale saatmisel on numbrite rida, see tähendab mehe resultaat, enamikus otsustandvamaks kui mees ise. Nagu kergejõustikus. Võtame meie kergejõustiklaste tänavused tippsaavutused, mille paremuse järjekorra Soome tabeli põhjal on A. Adorf arvestanud välja. Sellest tabelist selgub, et meilt kergejõustiklastena lähevad Berliini tabeli esimene (A. Viiding), teine (A. Kuuse), neljas (G. Sule), kuues (R. Toomsalu), kümnes (U. Uba), viieteistkümnes (E. Arman) ja eitea-kiitmes, kuna teda (K. Annamaad) esimese seitsmeteistkümne hulgas ei leidu. Seevastu aga tabeli kolmandal (!), kelleks A. Kreek, ja viiendal, kelleks O. Erikson, tuleb jääda nende alalistesse elukohtadesse, kust Berliini on üle 1000 km maad.

Kui ma ei eksi, siis vähemalt osa lugejaid teeb ülaltoodust oma järelduse, mis kõlab mitte palju teisiti kui: see on selge valskus!

Arvasin peagu samaselt, kuid ei arva. Süüni seda ei ole väljendatud, mitte seepärast, et see osutuks mõneks ebatahtlikseks ja häbematuks paljastuseks, vaid palju enam seepärast, et just järjest edasi rühkides ei leia mahti asja sisusse tungida. Ning selle sisse-

tungi oluliseks osaks on väide, et soome tabel juba oma mõneaastase ea järele sisaldab taolist anakronisme.

Ka soome tabel on inimeste kätetöö ja juba praegu ta mõnes oma osas tundub autonoomne, mille mudel on mitte aastast 1937, vaid, ütleme aastast 1932. Soome tabeliga on lugu lähedalt samasugune, nagu maailmarekordile protsentuaalselt lähedasemate tagajärgedega. Ei ole veel süüni toibunud sellest, et esivõistlustel auhind anti R. Toomsalule ta 10,8 eest, kuna A. Kuuse oma 1,94-ga ja A. Viiding oma 15,52-ga pidid sellest suu puhtaks pühkima. Karm õiglus teeb pahatihti sisuliselt ülekohtu, nagu ka käesoleval juhul, kuna 15,52 ja 1,94 on maailmas tunduvalt vähemtavalised resultaadid, kui 10,8. Protsendid aga näitavad teist...

Nüüd olemegi jõudnud lõpu lähedale selle koosseisu küsimuse kohta. Miks K. Annamaa, E. Arman ja U. Uba? Nende valimises tundub olevat meie kergejõustiku „rahvuslikku joont“, s. t. valulaste hellitamist. Sest 65 m oda Gustav Sulelt ja 15,50 kuuli Arnold Viidingult võtame me vastu, et „äh, mis see siis on, jälle ta ei jaksa rohkem!“ Kui aga E. Arman ületas 3,90,5 ja U. Uba suure üllatuspojana jooksis 4,03, siis oli vaimustus ehtne, suur ja üldine. Sest meie päkapiku-aladel tehakse midagi. Ning see avaldab suurimat efekti. Oleme ju ükskõiksed, kui jõukas mees püsib seniselt jõukana, kuid olene rabatud, kui vallavaene teenib ühe miljoni.

Kõige seetõttu on meie olümpiameeskonna koosseis õige tore. Tubli ja peale selle veel rahvuslik.

Ning väljavaated? Olen juba talvest saadik pessimisti osa etendanud. Nüüd soojal ajal optimistiks muutununa tuleb olla väga rahul sellega, kui meie meeskond toob Berliinist kaasa ühe — pronksmedali.

Toomas Kivi.

Meil üks mees mitme ees!

Suu räägib üht, kuid südames mõtled teist, — nii olen mõelnud endamisi, kui kasutades mulle avatud olnud lehtede veergusid, olen etendanud pessimisti, kuid südamepõhjas olnud sellele täiesti vastand. Spordist kirjutada tähendab olla diplomaat, s. t. peab paljugi endas varjama. Nii näiteks lügne optimismi lipu lehitamine olümpia-ettevalmistuse ajal oleks olnud pigemini kahjuks kui kasuks asjale.

Nüüd on aga olümpiasõit ukse ees, taganemist ei saa olla, ja süda läheb nagu ärdaks. Ei sõanda mõelda, et meie olümpia-atleedid läheksid maailma ette nagu tapatalledeks. Nendel on samapalju lõvisüüant nagu iga teise rahvuse parimatel.

Mullele aga veel pole asutatud kindlustusseltsi, see on — ebaõnnestumised. Ei oleks küll mõtet nendega kollitama hakata just praegu, kuid ette vabandamiseks peab ütleva, et meil on vähem rohtu üldesinemise ebaõnnestumise vastu, kui paljudel teistel rahvastel.

Näiteks suurrügid on igal alal esindatud maksimaalse arvu võistlejatega. Ja mis ei õnnestu ühel, see õnnestub teisel. Ei vea ameeriklastel Seftoniga, siis, võib olla, veab Meadowsiga või kolmandaga. See tasakaalustab. Väiksel rügil aga puudub see tasakaalustamise võimalus: tal pole nii palju raha rohkem atleetide saatmiseks.

Seda suurem kohustus lasub nendel, kes meie esindajatena lähevad olümpiatulle. Igal neist tuleb pingutada mitme eest, s. t. ka nende eest, kes jäid koju. Või näitlikult: Viiding, pinguta ka Kreegi eest! See ei ole kadestustäratav ülesanne — kanda kohustust mitme eest. Ja mida paremini sellega tullakse toime, seda suurem on toimetulnutele. Iga olümpiapunkt, iga olümpiamedal on meile kahe- ja kolmekordse väärtusega. Meile on punkt medaliks ja pronks kullaks ning mis üle selle, see on juba . . . lihtsalt tore.

A. Adari.

E. Spordilehe järgmine number ilmub 25. augustil s. a.

olümpia-numbrina

suurendatud kaustas

Hinnangut ja arvusiid

VÄLJALT JA RAJALT

A. ADARI

Kolm suursündmust on leidnud aset E. Spordilehe eelmise ja käesoleva numbri ilmumise vahel. Kaks neist — Eesti-Soome maavõistlus ja Eesti esivõistlused — kuulus veel kuidagi tavalisemate liiki, kuid täiesti erakordne oli kolmas, nimelt õhtuühting jaapanlastega. Neljanda suursündmusena algasid käesoleva numbri toimetustöö lõpul meeskondade-esivõistlused, uudne üritus meie kergejõustikus.

Maavõistlusel ja esivõistlustel on erikirjutustes peatatud pikemalt, siinkohal aga räägime veidi jaapanlastest.

Nipponimaa kaheksa olümpia-atleedi Tallinna sõit jääb vist kogu hooaja suurimaks sündmuseks. Staadion nägi saavutusi, mis oma ekstraklassilisuselt nii suurel hulgal pole varem aset leidnud. Märgime kas või seda, et jaapanlased püstitasid neli uut staadionirekordi, kuigi ka vastavad endised olid kõrgeklassilised. Lisaks korraldi üks staadionirekord eestlaste poolt.

Staadioni viiest uuest rekordmargist väärrib erilisimat allakriipsutamist Masao Harada kolmikhüpetulemus 15.67, mis tänavuse maailmarekordi kordamine. Keinshi Togami, kes selle margi tänavu esimesena üles seadnud, leppis seekord üksnes kaaslase õnnitlemisega, mis oli tehtud siiralt. Tal endal ei tulnud sammud välja.

Nimetatud kaks jaapanlast õieti näitasid, kuidas tuleb hüpata kolmikut. Iga hüpe kolmikhüppe sees oli neil oma ette hüppeks, mitte nagu meie meestel, kellel kolm hüpet on rohkem hoojooksu jätkuks. Kere on jaapanlastel vähem ette kallutatud, hüpped tehakse suure paindumuse ja vetruvusega kiirustamata taktis. Iga hüpe on iselaadne. See on õieti see, mida ameeriklased nimetavad hop, step and jump. Jalg puutub maapinda igal hüppel peagu täisnurkselt, kontsentreerides kogu jõu äratõukeks järgmisele hüppele.

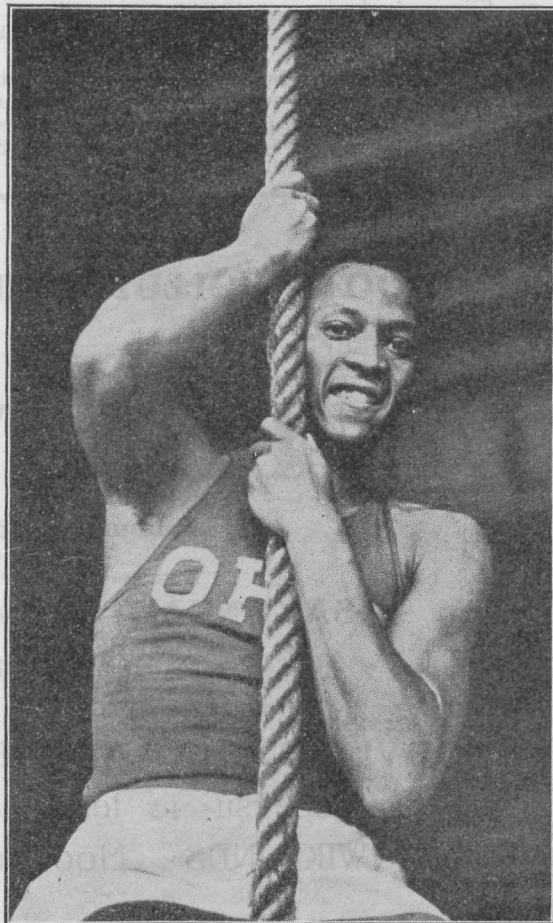
Jaapani kolmikhüppe-kool on kahtlemata maailma parim. Kui meil suudeti seda jaapanlastelt veidigi õppida, siis peaks ka meil võrsuma rohkem mehi, kes suudavad hüpata vähimalt üle 14 m. Praegu on sääraseid eestlasi aktiivsportlaste seas ainult kolm: N. Küttis, E. Järvson ja A. Raska. Need mehed peaksid spetsialiseeruma kolmikhüppele, eriti A. Raska, kellel n.-ü. jaapanlikult lahtised kondid ja hea paindumus.

Yoshiro Asakuma viis staadionirekordi 1.96-le, kõrgus, mida Eesti pinnal varem pole ületatud. Võrdlemisi lühike hoog, kuid võimas ja vetruv äratõuge ning hea latitehnika. Kas kiituseks staadioni radadele või on mees vormis tugevasti tõusnud, kuid Kiyoshi Nakamura saavutas 1500 m-is peagu oma maksimumi — 4.01,0. Puudu jäid üksikud kümnendiksekundid. Neljanda staadionirekordi pani hakkama Masao Harada kaugushüppes, ületades Ruudi Toomsalu rekordi 1 sm ja Ruudi enda sel võistlusel 2 sentimeetriga. Tagajärg 7.35. Eesti pinna rekord sel alal kuulub Narvas hüpatuna N. Küttisele — 7.40,5.

Mis veel jaapanlastesse puutuvalt on ütelda, on see, et nii nagu maavõistlusel Soomega jäid eestlased võitmatuks 100 m-is ja teivahüppes, nii jäid nad

võitmatuteks ka jaapanlastele. R. Toomsalu kordas jaapanlastega rebides Eesti ja staadionirekordi 10,7 (viimane rekord on lätlaste J. Kivitise nimel) ja E. Äärmal-Ärmanil piisas 4.10-mehe Kiyoshi Adachi võitmiseks ka 3.80-st.

Positiivseks suureks üllatuseks oli Unu Uba. Nakamuraga võisteldes jooksis ta uue Eesti rekordi 4.03,0, mis kahjuks jääb tunnistamata, kuna ta stoppeeritud ainult ühe kellaga. 25-aastase mehena startidib U. Uba õieti alles teist aastat, misjuures eelmisel aastal ta tippmargid olid: 800 m — 2.06,3, 1000 m — 2.41,5 ja 1500 m — 4.16,4. Seega võrdlemisi järsk ja kiire edasiareng. 4 min. piiri rikkumine

Neegersprinter Jesse Owens, kellelt ameeriklased loodavad väfemalt kahe kuldmedali saavutamist, tunneb suuri fuvi kõieronimise vastu, mis tugevndab kogu kefa.

ka eestlaste poolt ei näigi nii võimatuna. Mis Uba saavutusele annab veel erilisemat kaalu on see, et ta samal jooksul lõi kõiki meie parimaid mailereid, kellena startisid E. Prööm, F. Dunkel, J. Piliste, R. Sams ja A. Jür lau. Tore poiss.

O lümpia-eelne pingutus ja suurvõistlused on tänavust kergejõustiku-taset tublisti edasi viinud. Võiks ütelda, et arengu tempo on kiirenenud, sest tänavu oli juuli lõpuks kiiremini ületatud eelmise aasta tippmargid samaks ajaks kui eelmisel aastal, võrreldes seda eelmisega. Kuid mida nende ridade kirjutaja kardab, on see, et vast jätkuv hooaeg ei too enam nii ohtralt tippmarkide paranemisi, sest seni on pingutatud n.-ü. olümpia-eelses agoonias. Hooaja teine pool võib osutada esimesest poolest nõrgemaks.

Kas Teil on tellitud? EESTI SPORDILEHT?

17. juuliks, missuguse päevaga lõpeb käesoleva kirjutuse statistikaline ülevaade, on juba ületatud Eesti kõigi aegade kümne parima mehe hooaja keskmine kahe l alal, nimelt 1500 m jooksus ja kolmikhüppes. Esimest hooaega on meil 1500 m-is viis meest alla 4.10,0, misjuures kümne keskmine on 4.10,87. Senine parim keskmine kuulus läinud aastale — 4.11,08-ga. Kolmikhüppes on ka esimest hooaega kolm meest üle 14 m. Kümne keskmine — 13.74,9 — on üle 6 sm parem kui senine parim keskmine — 13.68,2, püstitatud 1934. a.

Suurt edasiminekut tõendab ka see, et kui läinud aasta juulikuu lõpuks oli meil 36 vähimalt 800 punktiga hinnatavat tehnilist tulemust, siis tänavu on vastav arv koguni kümne võrra suurem, nimelt 36. See-

juures on kaks korda tõusnud üle 900 punktiga hinnatavate resultaatide arv — neljalt kaheksale.

Selleks kolmekümnekuueks on järgmised tagajärjed:

kuul — A. Viiding	16.06,5	1041
kõrgus — A. Kuuse	1.95	974
kuul — A. Kreek	15.18	942
oda — G. Sule	67.36	940
ketas — O. Erikson	47.20	939
100 m — R. Toomsalu	10,7	934
ketas — A. Määrits	46.45	914
3000 m — E. Prööm	8.46,0	907
oda — A. Mägi	65.43	897
kõrgus — R. Toomsalu	7.33	894
1500 m — U. Uba	4.03,0	887
3000 m — R. Sams	8,50,8	881
kõrgus — E. Tamm	7.28	880
1500 m — F. Dunkel	4.04,0	875
1500 m — E. Prööm	4.04,6	868
teivas — E. Äärma	3.90,5	864
kõrgus — G. Kalm	1.86	859
400 m — V. Nesterov	50,3	857
kõrgus — E. Järkson	1.85	846
vasar — K. Annamaa	47.98	846
400 m — E. Kulmar	50,5	845
200 m — R. Toomsalu	22,3	843
kolmik — N. Küttis	14.41	843
1500 m — J. Piliste	4.07,2	839
kõrgus — N. Küttis	7.11	833
5000 m — R. Sams	15.37,4	832
1500 m — R. Sams	4.08,0	830
ketas — K. Kask	43.75	826
ketas — E. Lilienthal	43.70	825
kuul — E. Lilienthal	13.95	811
oda — J. Laidvere	61.31	809
kolmik — E. Järkson	14.17	808
800 m — F. Dunkel	1.59,6	807

ROOTSI PÖLLUTOORIISTADE JA MASINATELADU

K.M.

ANTON VILLBERG

Tallinnas, Paldiski mnt. 5, tel. 452-51

OSAKONNAD: Rakveres, Vaksali t. 5, telefon 1-04

Tartus, Raekoja t. 7, telefon 13-03

SOOVITAB OMA LADUDEST «AKTIV» reaskülvi, rohuniidu, rehepeksu ja teisi masinaid. Jalgrattad: «ADLER» ja «WIKLUNDS». Mootorrattad: «ZENITH»

RIHMAD.

OSAD.

S. K. F. KUULLAAGRID

Sulo BÄRLUND teeb tõuke — 15.74, millega ta staadionil võitis meie A. Viidingu.

oda — V. Uibo	61.16	806
110 m — J. Toomre	15,8	804
kuul — O. Kirp	13.85	800

Võrreldes läinud aastal sama aja tippsaavutustega, on need tänavu jäänud parandamata ainult raskusheites! See on parimaks tõenduseks, kui palju on pingutatud enne olümpiat. Kuid võib minna veel kaugemale: 17. juuliks k. a. on tippsaavutused paremad kogu läinud aasta hooajaga võrreldes kaugelt enamikul aladel. Lihtsam on loetleda, missugustel aladel nad seni parandamata. Need on: 800 m, 5000 m, 10.000 m, vasar ja raskus. Korratud on 100 ja 200 m-is ning 110 m tõkkejooksus, ja peagu korratud kaugus- ja kolmikhüppes. Eesti rekordid on viimase kuu jooksul uuendatud 1500 m-is U. Uba 4.03,0, 4×100 m-is Kalev 43,5, kolmikhüppes N. Küttis 14.41 (l. a. saavutatud 14.43 ei ole tunnistatud rekordiks), teivashüppes E. Äärma 3.90,5 ja kettaheites O. Erikson 47.20.

Toome alljärgnevalt kümne keskmine tagajärg 17. juuliks (klambites l. a. keskmine 22. juuliks): 100 m — 11,19 (11,3), 200 m — 23,75 (23,85), 400 m — 52,52 (52,98), 800 m — 2.04,95 (2.04,46), 1500 m 4.10,87! (4.14,18), 5000 m — 16.19,96 (16.13,6), kõrgus — 1.78,9 (1.76,8), kaugus — 6.87,9 (6.86,2), kolmik — 13.74,9! (13.52,8), teivas — 3.47,05 (3.40), kuul — 14.00,65 (13.97,1), ketas — 42.62,9 (42.29,3) ja oda — 59.27,8 (59.89,3).

Seega tänavune juulikuu keskmine on l. a. vastavast nõrgem ainult kolmel alal — 800 ja 5000 m jook-sudes ja odaviskes. Raskusheitet, kui vähem populaarset ala, pole arvestatud.

Viis parimat 17. juuliks olid järgmised:

	I	II	III	IV	V
100 m	10,7 R. Toomsalu, Kalev	11,2 V. Nesterov, ASK	11,2 E. Susi, ASK	11,2 G. Vuht, Kalev	11,2 H. Anton, Kalev
200 m	22,3 R. Toomsalu, Kalev	23,2 V. Nesterov, ASK	23,6 G. Jõgi, Kalev	23,8 J. Toomre, Kalev	23,9 A. Raska, ASK
400 m	50,3 V. Nesterov, ASK	50,5 E. Kulmar, Kalev	52,4 G. Beckman, ASK	52,5 A. Pau, Kalev	52,5 V. Laats, ÜENÜTO
800 m	1.59,6 F. Dunkel, Kalev	2.01,3 A. Jürlau, Kalev	2.02,4 J. Piliste, ASK	2.03,1 E. Kulmar, Kalev	2.05,9 H. Laas, Vaprus
1500 m	4.03,0 U. Uba, Kalev	4.04,0 F. Dunkel, Kalev	4.04,6 E. Prööm, Tall. PS	4.07,2 J. Piliste, ASK	4.08,0 R. Sams, ÜENÜTO
3000 m	8.46,0 E. Prööm, Tall. PS	8.50,8 R. Sams, ÜENÜTO	9.11,4 E. Martin, Kalev	9.21,4 J. Piliste, ASK	9.22,9 V. Lulla, ASK
5000 m	15.37,4 R. Sams, ÜENÜTO	15.55,0 E. Prööm, Tall. PS	16.01,6 E. Martin, Kalev	16.06,4 V. Lulla, ASK	16.18,2 E. Sepp, Ambla SR
110 m	15,8 J. Toomre, Kalev	16,1 E. Rähn, Kalev	16,3 G. Beckman, ASK	16,4 H. Arvo, Sakala	17,4 H. Punno, Nõmme ÜENÜ
Kõrgus	1.95 A. Kuuse, ÜENÜTO	1.83 G. Kalm, Kalev	1.85 E. Järvson, ASK	1.75 O. Kaldre, ÜENÜTO	1.75 F. Tarkman, Kiviõli SK
Kaugus	7.33 R. Toomsalu, Kalev	7.28 E. Tamm, Kalev	7.11 N. Küttis, ASK	6.87 A. Raska, ASK	6.85 F. Tarkman, Kiviõli SK
Kolmik	14.41 N. Küttis, ASK	14.17 E. Järvson, ASK	14.02 A. Raska, ASK	13.86 N. Kalm, Kalev	13.85 O. Kaldre, ÜENÜTO
Teivas	3.90,5 E. Äärma, ASK	3.70 H. Koik, Sakala	3.70 R. Kiipsaar, ASK	3.40 H. Lindal, Kalev	3.40 K. Kask, ASK
Kuul	13.06,5 A. Viiding, Tall. PS	15.18 A. Kreek, Kalev	13.95 E. Lilienthal, ÜENÜTO	13.85 O. Kirp, ASK	13.75 A. Tuju, Kalev
Ketas	47.20 O. Erikson, ASK	46.45 P. Määrts, ÜENÜTO	43.75 K. Kask, ASK	43.70 E. Lilienthal, ÜENÜTO	41.29 A. Kreek, Kalev
Oda	67.36 G. Sule, ASK	65.43 A. Mägi, ASK	61.31 J. Laidvere, Tartu Kalev	61.16 V. Uibo, ÜENÜTO	60.36 F. Issak, ASK
Vasar	47.98 K. Annamaa, Tall. PS	36.34 K. Sule, ASK	30.01 O. Kirp, ASK	29.05 P. Määrts, ÜENÜTO	27.94 A. Tuju, Kalev

Poks KÕIGILE

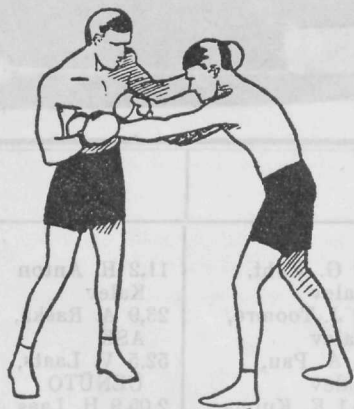
a. Guétier

Ataagid ja kaitse

Järjena eelmises kirjutuses peatüki all „Ataak“ toome ataakide ja vastavate kaitsete (paraadide) skeemi. Enne seda lisame selgituseks, et termini all „samm tagasi“ ei tule mõista üksnes tegelikult sammu tagasi astumist ühe või mõlema jalaga, vaid ka jalga-de vahetust ja ülakeha kallutamist taha n.-ü. põiklemiseks löögi eest.

a) Ataak ühe löögiga ja samm tagasi:

	Atakeerija	Kaitsja	Atakeerija
1. Vasak sirge näkku blokaaz	samm tagasi		
2. Vasak sirge kehha	„ „	„ „	„ „
3. Vasak sving näkku	„ „	„ „	„ „
4. Vasak sving kehha	„ „	„ „	„ „

Joon. 1

Ataak: vasak sving näkku, paremsirge kehha, samm tagasi; kaitset: sukeldumine, samm tagasi.

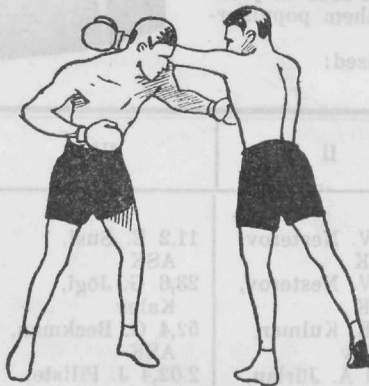
d) Ataak kahe löögiga — „üks-kaks“:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge kehha, samm tagasi; kaitset: blokaaz, jalgade vahetus.

Ataak: vasak sirge kehha, paremsirge näkku, samm tagasi; kaitset: samm tagasi, blokaaz.

Ataak: vasak sving näkku, paremsirge näkku, samm tagasi; kaitset: blokaaz, põiklemine.

Selgitus: kui poksijal tavaliselt jalgade asend jääb muutmatuks, s. t. hüpatakse korraga mõlema jalaga, siis „ülemineku“ all tuleb mõista ees-

Joon. 2

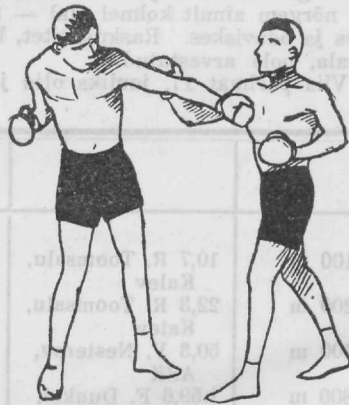
sukeldumine, astumine löögi sektorisse, üleminek lähivõistlusse.

Ataak: vasak sving näkku, paremsirge näkku, vasak sirge näkku, paremsirge kõhtu; kaitset: sukeldumine, blokaaz, samm tagasi.

g) Ataak kolme löögiga — „üks-kaks-kolm“:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge näkku, vasak sving näkku, samm tagasi; kaitset: tõrje sissepoole, samm tagasi, sukeldumine.

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge näkku, vasak sving näkku; kaitset: blokaaz, samm tagasi, sukeldumine.

Joon. 3

b) Ataak ühe löögiga ja kaitse vastu-ataagile:

	Atakeerija	Kaitsja	Atakeerija
1. Vasak sirge tõrje sissepoole, näkku	vasak sving	ja samm tagasi	
2. Vasak sirge kehha	tõrje väljapoole, sirge näkku	blokaaz ja samm tagasi	

c) Ataak vasakult ebaõnnestus, korratakse paremalt:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge näkku, samm tagasi; kaitset: tõrje väljapoole paremaga, tõrje väljapoole vasakuga.

Ataak: vasak sirge kehha, paremsirge pähe, samm tagasi; kaitset: blokaaz paremaga, tõrje sissepoole vasakuga.

Ataak: vasak sving kehha, paremsirge näkku, samm tagasi; kaitset: blokaaz, tõrje sissepoole vasakuga.

oleva jala viimist taha, millega taga olnud jalg jääb ette.

e) Ebaõnnestunud ataak vasakult ja „üks-kaks“:

Ataak: vasak sirge näkku, vasak sirge kehha, ja paremsirge kõhtu, samm tagasi; kaitset: samm tagasi, blokaaz, samm tagasi.

Ataak: vasak sving näkku, lühike paremsirge kehha, vasak haak näkku, üleminek lähivõistlusse; kaitset: sukeldumine, blokaaz, sukeldumine.

Ataak: vasak sving kehha, paremsirge näkku, vasak upper, samm tagasi; kaitset: põiklemine, sukeldumine, samm tagasi.

f) Ebaõnnestunud ataak vasakult, paremalt täiendavalt „üks-kaks“:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge kehha, vasak sving näkku, paremsirge näkku; kaitset: tõrje, blokaaz,

h) Ebaõnnestumised vasakult ja paremalt ning „üks-kaks-kolm“:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge näkku, hüpe ja vasak sirge kehha, paremsirge näkku, vasak haak pähe, üleminek lähivõistlusse; kaitset: põiklemine, blokaaz, samm paremale, sukeldumine.

i) Ataak nelja löögiga „üks-kaks-kolm-neli“:

Ataak: vasak sirge näkku, paremsirge kehha, vasak sving näkku, paremsirge kehha; kaitset: blokaaz, tõrje, sukeldumine, blokaaz.

Ülaltoodud näited on ainult väike osa igasugustest võimalikkudest kombinatsioonidest ja on antud üksnes selleks, et lugejal oleks selgem, kuidas koostatakse ataak.

Asumine lähivõistlusse vastase ataagi puhul.

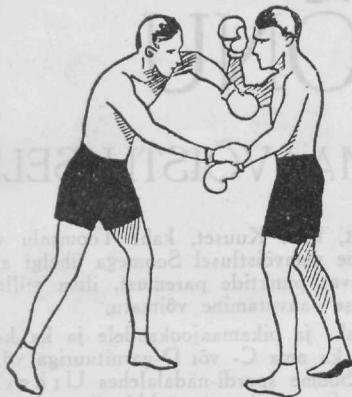
Nagu teada, on soodsamaks võimaluseks lähivõistlusse asumiseks just vastase ataagi moment.

Alljärgnevalt mõningad säärased näited:

Ataak: vasak sirge näkku.

a) Parem jalg viiakse veidi paremale ja samal ajal parema käega atakeerija vasak käsi tõrjutakse nükkega küünarnuki pihta sissepoole. Sellega vastane kaotab tasakaalu ja tal on võimatu oma paremat kätt kasutada löögiks (joon. 1). Seejuures vastase keha on ühtlasi vaba löögiks vasaku käega südame ja ribide pihta. See kombinatsioon nõuab hoolsat õppimist treeningul, sest üksnes siis saavutatakse kindlus vastase käe tõrjumiseks küünarnukist, mis on vajaline eduka vastulöögi sooritamiseks.

b) Selle asemel, et tõrjuda vasak käsi, tehakse külgsamm paremale ja sooritatakse löök esmalt vastase südame ümbrusse ja siis upper ribide alla (joon. 2). Antud juhusel jääb vastase ainsaks võimaluseks otsida klintzi, s. o. vastu võtta pealesunnitult lähivõistlus. Vastase katset taganeda, tuleb teda kiirelt atakeerida ja suruda nõoridesse.

Joon. 4

Ataak: vasak sirge näkku. Vastus: samm vasakule, blokaaz paremaga ja lühike sirge südame ümbrusse.

Vasaku sirge puhul näkku on sageli väga kasulik teha samm vasakule ja ette keha kerge kallutamiselega samas suunas ja, säärast löögi eest põigeldult, osutatakse lähivõistlusse sattunuks (joon. 3).

Et infighter (lähivõistleja) on säärase kombinatsiooniga end asetanud vastase parema käe löögi piirkonda, siis on vajaline ühes sammu astumisega ettepoole suruda vasaku käe avatud peopesaga vastase parema käe bitsepsi vastu, millega on paraliseeritud vastase parema käe tegevusvabadus. Lähivõistluse saavutanult tuleb sooritada kiire lühike parem sirge vastase südame pihta.

Ataak: parem sving näkku. Vastus: sukelumine, upper paremaga näkku ja lühike vasak solari pihta.

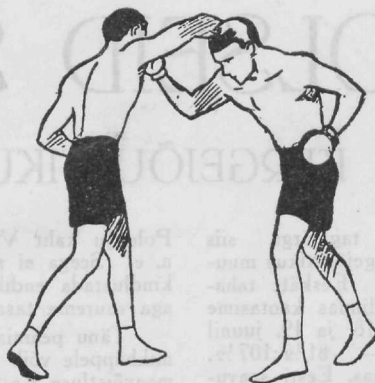
See kombinatsioon (vaata joon. 4) on üks huvitavamaid lähivõistlusse asumiseks. Kuid teda tuleb enne põhjalikult kätte õppida. Tuleb eriti trennida tähelepanu ja reageerimise kiirust, et kohe aimata vastase võimaliku vastulööki.

See saavutatakse treeningu ajal kõigi võistlusmomentide jälgimisega. Ühtlasi peab sukelumine olema niivõrd selge, et ta on kujunenud automaatseks. Atakeerija ebaõnnestunud parem sving viib ta niivõrd tasakaalust välja, et kasutada oma vasakut kätt kaitseks upperi vastu näkku, millele veel võib järgneda vasak sirge kõhtu. Klintz jääb atakeerijale ainsaks endakaitsemise võimaluseks.

On täiesti selge, et edukas asumine lähivõistlusse sõltub siin täiel määral hästi ja õigeaegselt ettevõetud sukelumisest. Erinevuseks analoogilisele kaitsele kaugevõistluses, tuleb sukelumist siduda liikumisega ette, misjuures tuleb valmis olla selleks, et vastane võib anda upperi paremaga näkku või vasakuga kehha.

Vastase kaitse avamine ta käe tõrjumisega väljapoole.

See liigutus (joon. 5) nõuab suurt kiirust, sest vastasel korral võib sooritaja ise saada löuhaagi.

Joon. 5

Kaugevõistlejale, kes hästi säilitab positsiooni, on väga raske läheneda, et sundida teda lähivõistluse vastuvõtmisele. Poksija, kellel tubli jalgade töö, suudab lähivõistlejale päris ligi minna, sooritada löögi ja taganeda veel enne, kui lähivõistleja jõuab lööki teha. Seepärast peab lähivõistleja täpselt tabama momenti, millal kaugevõistleja on talle lähimas ulatuses, et siis ootamatu sammuga ette astuda vastase n.-ü. positsiooni sisse ja tõrjuda ta käsi kõrvale, nagu näidatud joonisel. Kui

see operatsioon on sooritatud küllaldaselt ootamatult ja järsult, siis ülalkirjeldatud liigutus rõõvib vastase tasakaalu, millega avaneb võimalus anda talle upper löua pihta.

Vastase positsiooni avamine käe kõrvaletõrjumisega on väga heaks võimaluseks lähivõistluse pealesurumiseks. Kuid seda manöövrit tarvitatakse siiski harva, sest ta on seotud suure riskiga juhul, kui küllaldaselt ei tunta vastase lööke ja kaitset.

Surumine nõoridesse.

Nagu juba varem on olnud sellest juttu, on samuti väga heaks võimaluseks vastasele lähivõistluse pealesurumiseks moment, millal vastane on surutud nõoridesse ja tal on võimatu positsiooni vahetada.

Nõoridesse surumine pole kerge ülesanne, kuid seda võib siiski saavutada, kui talitada järgmiselt:

Pärast õnnestunud lööki, millega vastane on tasakaalust viidud välja, tuleb lööki kohe korrata ja ühtlasi tormata ette, millega vastane sunnitakse tagasi kallutamisele ja keharaskuse viimisele tagumisele jalale, mis omakorda ei võimalda kiiret eest põiklemist. Liikumist ette ei tule katkestada momendini, kuni vastane on surutud nõoridesse.

Säärases olukorras paljud poksijad toetuvad seljaga vastu nõore ja suruvad enda ettepoole, millega nende kõht on vaba vastase tugevateks löökideks.

Nagu üldse igasuguste kombinatsioonide puhul, nii peab ka siin lähivõistleja ise tabama kõige soodsama momenti vastasele pealõõrjamiseks. Kui säärane moment ei teki iseendast, siis peab tarvitusele võtma kogu oma oskuse ja tehnika, et säärast momenti luua.

Ataak: sirge paremalt näkku. Vastus: blokaaz vasakuga ja sirge kõhtu.

Kui vastane atakeerib sirgega paremalt näkku, siis peab lähivõistleja astuma väikese sammu paremale ühes pea kallutamiselega samas suunas. Tänu sellele liigutusele atakeerija löök vuhiseb üle lähivõistleja öla. Sooritatud löögi inertsi mõjul kaotab atakeerija tasakaalu ja ta vastane osutub lähivõistluse saavutanuks.

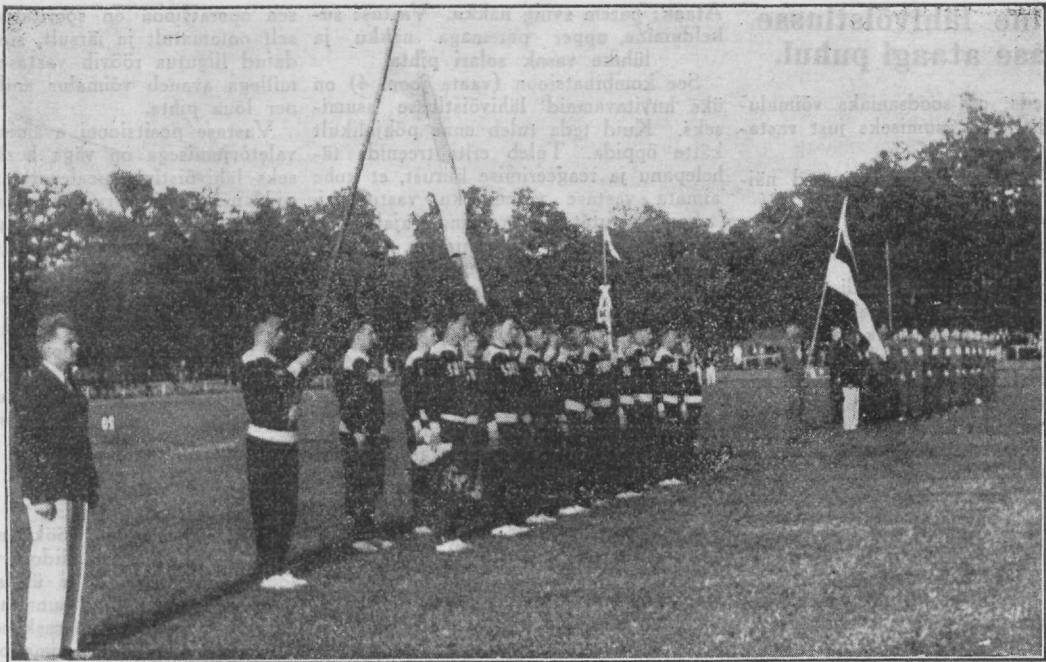
Lähivõistluse sunnitult vastu võtnud püüab atakeerija sooritada lühikese vasaku haagi lähivõistleja löua pihta, kuni ta parem käsi pole uuesti saavutanud kaasalöömise võimaluse. Nüüd on lähivõistleja ülesandeks blokeerida see löök oma parema käega ja samal ajal sooritada lühike vasak sirge kõhtu.

Selle tagajärjeks on, et atakeerija on sunnitud oma paremat kätt kasutama kõhu kaitseks, mis lähivõistlejale aga annab võimaluse sooritada vasak löua haak, mitte tõttu vastane mõneks ajaks ei pääse lähivõistlusest.

E. Spordilehe käesoleva numbriga aastatellijatele hinnata kaasandena

Eesti kehakultuuri aastaraamat nr. 10

Toimetanud **A. Luht.**

Soome ja Eesti kergejõustiku-rahvusmeeskonnad defileel staadionil.

KAHEPOOLSEID SÕNU

KERGEJÕUSTIKU-MAAVÕISTLUSELE

Kui arvestada üksnes maavõistluste tagajärgi, siis peaks järeldama, et oleme Soomele kergejõustikus muutunud tasavägisemateks vastasteks. Eeskätt tahavad seda tõendada numbrid. 1934. a. Tallinnas kaotasime 61:119, 1935. a. Põris 62:130, kuid nüüd, 18. ja 19. juunil Tallinnas, ainult 26-punktilise vahega — 81½:107½. Edasi on tõusnud, koguni geomeetrisel reas, Eesti saavutatud esikohtade arv. Esimesel maavõistlusel tõi ainsa esikoha A. Viiding (kuulitõukes), järgmisel said sellega hakkama juba kaks meest — A. Kuuse (kõrgus) ja K. Annamaa (vasar) — ja tänava langes Eestile koguni neli esikoha — R. Toomsalu (100 m ja kaugus), J. Toomre (110 m) ja E. Äärma (teivas). Tänavu ühtlasi saavutati kolme maavõistluse kohta esimesed kaksikvõidud, mis tulid 110 m-is ja kaugushüppes. Samal ajal on järsult langenud Soome kaksikvõitude arv: l. a. 12-l ainult kuuele.

Numbrid näitavad taseme tõusu, kuid suhteliselt Soomega on see tõus siiski väike, sest ekstraklassi meeste arv on meil jäänud peagu endiseks ja kui neid tabavad võistlustel ebaõnnestumised või kui nad pole vormis, siis ei saa meie Soomega võrreldes konstateerida kuigi suurt tõusu.

Dr. Martti Jukola, kes on Suomen Urheilulehe peatoimetaja ja kes maavõistlusel andis üle raadio-reportaazi, märgib oma lehes peagu tabavalt, et Eesti meeskonna koosseis pole kahe viimase aastaga kuigi palju muutunud, mis osutab Eesti kergejõustiku kitsast põhja. Parimateks olevat ikka needsamad mehed, mõned neist nõrgenenud, ja ainult mõned uuemad on meeskonda „sisse hiilinud“. Ja peab ütleva, et see on tõsi. Meil näiteks pole praegu ühelgi alal kaht lähedaseltki võrdvõimelist ekstraklassi-meest.

Pole ju kaht Viidingut, kaht Kuuset, kaht Toomsalu või n. e. Seega ei saa meie maavõistlusel Soomega ühelgi alal kindlustada endile tugevat punktide paremust, ilma milleta aga suurema tasavägisuse saavutamine võimatu.

Tänu peamiselt kesk- ja pikamaajooksudele ja ka kolmikhüppele võib Soome ka oma C- või D-garnituuriga võita maavõistluse Eestiga. Soome spordi-nädalalehes Urheilulehe peatoimetaja Lauri Santala nimetabki viimasel maavõistlusel Eesti vastu esinenud koosseisu enimini C- kui B-garnituuriks. Sellega on küll veidi liialdatud, sest vastu-pidi just, dr. M. Jukola oma lehes tunnistab avameelselt, et mõnel alal, millel Eesti tugevam, esines A-mehi. Selliste aladena võib nimetada kuulitõuet, sprinte ning osaliselt ka vasarheidet ja kõrgushüpet, milles Soomel paremaid mehi esinenuteks tuleks tulitikuga otsida. Kuid kestvusjooksudes olid Soomel siiski C-klassi mehed.

Lõppjäreldus oleks, et maavõistluse-kaotused Soomele, selle B-garnituurigi esinemisel, on ette kindlad vähemalt kümne aasta peale. Kui seks ajaks meie kergejõustiku arengu tempo on kiirenud, siis alles võiksime loota tasavägisusele. Soomele on Eestiga maavõistluste pidamine tähtis peamiselt selleks, et katsetada oma järjest juurevõrsuvald jõudusid maavõistluse tähe all ja et Soome pinnal maavõistluste korraldamisega provintsilinnades teha kergejõustikule suuremat propagandat. Järgmisel aastal näiteks on maavõistlust kavatsus pidada kas Kotkas või Mikkelis. Meie huvi maavõistluste vastu mõistagi, ei vähene, vaid üha suureneb.

E. Spordilehe toimetajal oli pärast maavõistlust võimulus dr. M. Jukolaga veidi juttu puhuda arvamuste kuulda saamiseks. Kui sellele jutuaajamisele juure võtta veel neid mõtteid, mida kolleeg trükkituna on avaldanud Suomen

Urheilulehes, siis leiame meie kergejõustiku kohta nii mõndagi huvitavat.

Eesti parimatena maavõistlusel hindas dr. M. Jukola R. Toomsalu ja E. Äärmat. Sellega ta kriipsutas alla just meeste võitused. Soomes üldse hinnatakse eeskätt võitu ja alles teises järjekorras tehnilist tulemust. Jooksjaid peale R. Toomsalu Eestis üldse ei olevat. 400 meetrist peale on meie jooksjad pigemini muud atleedid kui jooksjad. Neil on ülakeha, käevarred, õlalihased hästi välja arenenud, kuid jalad seda vähem. E. Pröömi tähele pannuna märgib dr. Jukola, et kui see mees saaks stiili kooli, siis võiks ta oma suure jõuga 3000 m katta 8.30 ümber. Stiili puudust on E. Pröömi kohta mitmel puhul märgitud, kuid vaevalt saab seda parandada. E. Pröömil on, võib-olla iselaadne stiil, mida üldse võimata muuta.

Oma meestest loodab ta A. Kuuse üllatuslikust võitjast L. Kalimast Soome tulevast 2-m-meest. Ta on umbes sama pikk nagu K. Kotkas, kuid hüppab painduvamalt ja stiilpuhtamalt. Meie lehtedes on jäänud märkimata, et kaks soomlast — K. Luoma ja H. Mentula — tegid staadionil oma isiklikud rekordid. Esimene neist on noor poiss, kuid omab hästiarenenud keha ja kolmikhüppes väga tähtsana hea painduvuse. H. Mentula on pärast maavõistlust saanud Soome teiseks kettahetitjaks, võites olümpia-valikvõistlustel K. Kotka, mõistagi, kettaheitel. A. Ketosest, kes teivashüppes sai lüüa ka H. Koigilt, loodab dr. Jukola arenevat kümnevõistluse meest. Teivashüppes on ta ületanud ka 3.80, kuid seekord jäi 3.60-le, kuna ta võistles just tõkkejooksu lõpetanuna.

Kuna maavõistlus vajunud juba unustuse hõlma ja kuna sellel esinenud eestlased vahepeal rohkesti teistel võistlustel esinenuna oma vigu parandanud, siis pole siinkohal enam tarvidust nende maavõistluse esinimest kritiseerida. Ja kui, siis ainult kiitvalt. Kuid vahepeal osa mehi on näidanud veel paremaid tulemusi kui maavõistlusel, ja saanud kiitust vastaval puhul.

FOTO-ATELJEE

**MAITSERIKKAD
PILDISTUSED**

KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: K. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

Tehniliselt tulemustelt oli viimane maavõistlus kõigi kolme kohta parim. Seitmel alal purustati senised maavõistluse rekordid, kuid ka ülejäänute tulemused olid enamikus paremad, kui eelmistel aastatel. Eestlased kaotasid kaks rekordi (kuulitõukes ja kõrgushüppes), kuid võitsid sama palju ka juure (kaugus- ja teivashüppes). Nüüd on eestlaste nimel kolm järgmist maavõistluse-rekordi: kaugus R. Toomsalu 7.27, teivas E. Äärma 3.90,5 ja vasar K. Annamaa 53.09.

Alljärgnevalt toome maavõistluse tehniliste tulemuste loetelu, misjuures *-ga märgime tagajärjed, mis on kolme maavõistluse kohta rekordideks.

100 m: 1. R. Toomsalu, Eesti, 10,9. 2. T. Sariola, Soome, 11,2. 3. G. Jögi, Eesti, 11,4. 4. E. Nuppola, Soome, 11,4.

200 m: 1. A. Tammisto, Soome, 22,3. 2. R. Toomsalu, Eesti, 22,3 (20—30 sm järel). 3. P. Virtanen, Soome, 3 m järel. 4. G. Jögi, Eesti, 4½ m järel.

400 m: 1. B. Strandvall, Soome, 49,9*. 2. V. Nesterov, Eesti, 50,4. 3. A. Räcköläinen, Soome, 51,2. 4. E. Kulmar, Eesti, 51,7.

800 m: 1. A. Räcköläinen, Soome, 2,00,7. 2. J. Nevantaus, Soome, 2,00,9. 3. F. Dunkel, Eesti, 2,01,3. 4. A. Jür lau, Eesti, 2,01,8.

1500 m: 1. J. Nevantaus, Soome, 4,02,6*. 2. U. Mäki, Soome, 4,03,4. 3. F. Dunkel, Eesti, 4,04,0. 4. E. Prööm, Eesti, 4,04,6.

3000 m: 1. H. Piispanen, Soome, 8,43,4*. 2. L. Lehto, Soome, 8,44,2. 3. E. Prööm, Eesti, 8,46,0 (uus E. rekord). 4. R. Sams, Eesti, 8,50,8.

5000 m: 1. L. Lehto, Soome, 15,31,8. 2. H. Piispa-

nen, Soome, 15,32,0. 3. R. Sams, Eesti, 15,37,4. 4. E. Martin, Eesti, 16,01,6.

4×100 m: 1. Soome (T. Sariola, P. Virtanen, E. Nuppola, A. Tammisto) 42,9*. 2. Eesti (G. Jögi, J. Loomre, G. Vuht, R. Toomsalu) 43,6.

100+200+300+400 m: 1. Soome (T. Sariola, P. Virtanen, A. Tammisto, B. Strandvall) 2,01,1. 2. Eesti (G. Jögi, G. Beckman, E. Kulmar, V. Nesterov) 2,01,7.

110 m tõkkeid: 1. J. Loomre, Eesti, 16,0. 2. G. Beckman, Eesti, 16,3. Soomlaste jooks tühistati.

Kõrgus: 1. L. Kalima, Soome, 1,94*. 2. A. Kuuse, Eesti, 1,91. 3. ja 4. G. Kalm, Eesti ja O. Peräsalo, Soome, 1,85.

Kaugus: 1. R. Toomsalu, Eesti 7.27. 2. A. Raska, Eesti, 6.80. 3. A. Järvinen, Soome, 6.66. 4. K. Luoma, Soome, 6.14.

Kolmik: 1. K. Luoma, Soome, 14.65. 2. A. Raska, Eesti, 13,99. 3. N. Kalm, Eesti, 13,85. 4. Aatto Reinikka, Soome, 13,75.

Teivas: 1. E. Äärma, Eesti, 3,90,5*. 2. Aatto Reinikka, Soome, 3,80. 3. H. Koik, Eesti, 3,70. 4. A. Ketonen, Soome, 3,60.

Kuul: 1. S. Bärlund, Soome, 15,74*. 2. A. Viiding, Eesti, 15,65. 3. A. Kreek, Eesti, 14,69. 4. H. Mentula, Soome, 13,79.

Ketas: 1. H. Mentula, Soome, 45,51. 2. O. Erikson, Eesti, 45,05. 3. P. Määrits, Eesti, 43,06. 4. K. Toivonen, Soome, 40,96.

Oda: 1. K. Toivonen, Soome, 66,12. 2. L. Kalima, Soome, 59,15. 3. A. Mägi, Eesti, 57,65. 4. V. Uibo, Eesti, 54,90.

Vasar: 1. A. Koutonen, Soome, 49,40. 2. S. Heino, Soome, 48,83. 3. K. Annamaa, Eesti, 47,44. 4. K. Sule, Eesti, 36,29.

Peale nende, mis ülalpool märkimist leidnud on maavõistluse-rekordiks teistel aladel:

100 m U. Salminen ja A. Tammisto	10,8	1934—35
200 „ U. Salminen	22,2	1934
800 „ K. Kurkela ja A. Jür lau	1,56,2	1934
5000 „ L. Lehto	15,15,2	1934
110 „ R. Viitasalo ja A. Järvinen	15,6	1934—35
1000 m teatej. Soome meeskond	1,59,4	1934
kolmik O. Suomela	15,01	1935
ketas E. Kenttä	46,26	1934
oda M. Sippala	68,36	1934
vasar K. Annamaa	53,09	1935

Meeldi ootame uut võistlust soomlastega. Käsi pesku kätt.

E. PRÖÖMI rekordjooks, millel ta 3000 m rekordid viis 8.46,0-le. Jooksevad järjekorras soomlased L. LEHTO ja H. PIISPANEN ning eestlased E. PRÖÖM ja R. SAMS.

SUUR WIMBLEDON

G. PÄRNPUU

Aasta suursündmus tennises — Wimbledon'i järjekorras 56. turniir — kustus ajalukku juuli alul, pärast kaks nädalat kestnud elavaid ja pinevusrohkeid matsche momendi eliit-klassi vahel. Tänavune Wimbledon oli erakordne, vahest erakordseim senipeetuist. Murud — see Wimbledon'i uhkus — olid kogu turniiri kestes tip-top korras ja ilmataat soodustas ka All-England Club'i, lastes ohtrasti päikesepaistet osaks saada tolele päikesepaistelisele spordile. Aga turniiri tulemused paiskasid segi peagu kõigil aladel ka kõige tagasihoidlikumate prohvetite ennustused.

Nii esijoones meeste üksikmäng. Korraldajad tabasid seekord täppi: kõik 8 asetatud mängijat löid end läbi veerandfinaalini. See oli esmakordne juhtum pärast asetuse sissetoomist (1927. a.). Ja need asetatud 8 olid varem sooritanud kokku 32 matschi, millest vastastele loovutasid vaid kuus setti. Nii ülivõimast kaheksat viimast varemalt pole olnud. Kuid nende kaheksa omavahelised matschid: veerand-, pool- ja finaalis, ilmutasid samuti suurt võimete vahet võitjate kasuks. Veerandfinaali matschid olid: F. J. Perry—B. Grant 6:4, 6:3, 6:1; D. Budge—A. K. Quist 6:2 6:4, 6:4; H. W. Austin—W. Allison 6:1, 6:4, 7:5; G. von Gramm — J. H. Crawford 6:1, 7:5, 6:4.

Poolfinaalides andis Perry ühe seti Budge'ile ja Cramm samuti ühe seti Austinile, tõestades seda, et nad on kahekesi vaidlematult maailma paremusjärjestuses mängijad nr. 1 ja 2, kuna paar kuud tagasi tegid omavahel finaali Pariisis ja mullu ka Wimbledonis.

Seekordne finaali oli traagilisem senimängituist. Jutud Crammi vigasaamisest autoõnnetusel ja seejärele vigastanult matschi sooritamisest ei pea paika, kuna lugu oli tõeliselt nõnda: Von Cramm alustas matschi täiesti hea tervise juures. Esimesel geimil Perry pallingu juures von Cramm saavutab edu 40:30, mille järele tuleb tasa-seis. Seis kestis metsik mäng 12 minutit kaheksakordse tasa-seisu ümber,

Perry tegi Budge'i vastu kogu aeg rabakuid

kuni lõppeks Perry kaks õnnestunud pallingut annavad talle kätte mängu juhtimise, mille juures inglise meister matschilt saavutab esimese geimi. Teises geimis algas tragöödia. Cramm võitis geimi, andes Perryle vaid ühe palli, kuid viimasel pallingul rebestas säärelihase. Nüüd, seisust 1:1, Perryll maksis lüüa palle vaid mööda Crammist, kes rebenenud lihakse tõttu polnud suuteline jooksmata ja võtma äärpalle. Ülejäänud 18 geimi läksid 26 minutiga, nii et kogu matsch kestis 41 minutit!

Perry tuli meistriks kolmandat aastat järjest ja see on esmakordne juhtum sellest ajast, millal eelmise aasta võitja algab mängimist kohe esimesest ringist (1923). Varemalt olid Wimbledon'i võitjad otseskohe järgneval aastal väljakutse-finaalis, nagu see on kombeks Davise karikasarjas.

Inglased olid pettunud naiste üksikmängust. Kaks nendest „suurt“ — Dorothy Round ja Kay Stammers — kaotasid mõlemad veerandfinaalis Helen H. Jacobs, kellel see oli viies finaali. Inglased on seda enam pettunud, kuna Helen Jacobs tänavusel Wightman-pokaali-võistlusel sai lüüa mõlemalt inglannalt.

Favoriit (ja õigustatult) oli seekord chiillanna, noor ja veetlev senorita Anita Lizana, kes aga veerandfinaalis kaotas Helen Jacobsile 2:6, 6:1 ja 4:6. Senorita Lizana pole veel lausunud oma viimast sõna, tuleval aastal on ta veelgi suurem soosik Wimbledonis. Fru Hilde Sperling (Daani), kes varemalt oli Fräulein Krahwinkel ja Tallinnaski hästi tuntud, tegi tänavu oma teise finaali. Varemalt ta kaotas 1931. aastal Cilly Aussemile (Saksa). Veel esines oodatust tugevamini J. Jedrzejovska (Poola), kes oma vormi tõusmise algpäevil Tallinnas sooritas ühe matschi Poola-Eesti esmakordsel kohtumisel. Ja enam polegi tõusvaid tähti naiste hulgas. Ja neid on vananenud ja nõrgenevad (tuleval aastal Wightman-pokaal lähed viis hulga aja järele Inglismaa kätte), peale on tulemas vaid Fräulein M. Horn (Saksa) ja inglannad — miss R. M. Hardwick, Freda James, J. Ingram, M. R. King, Margaret Deannan, Nancy Lyle, S. Noel ja A. M. Yorke — need on kõik tublid tüdrukud.

Sensatsiooniline oli paarismäng. Neli paari olid asetatud — J. H. Crawford—A. K. Quist (Austraalia), J. van Ryn—Wilmer Allison (USA), D. Budge—G. Mako (USA) ja C. R. D. Tuckey—G. P. Hughes (Inglise), kuid ainult viimane paar lõi end finaali. Esimene sensatsioon oli, et vanad veteraanid ja Wimbledon'i lemmikud, prantslaste „musketääride“ viimased kaks — J. Borotra ja J. Brugnon — lülitasid välja tiitlikaitsjad austraallased Crawfordi ja Quisti. Nüüd peeti neid kindlateks võitjateks (Borotra-Brugnon olid Wimbledon'i meistrid 1932 ja 1933), sest ameeriklaste parem paar Budge ja Mako loobus võistlemast viimase ranga lihakse-venituse tõttu. Kuid võistlus A. M. Cunninghami ja E. Itoh vastu oli saatuslik. Prantslased olid küll ülivõimsad ja juhtisid 2:1 ning neljandas setis 5:3, kui 2. stoh andis tahajoonel tugeva palli, mille võtmiseks Borotra pidi tegema välkkiirelt mitu sammu. Pärast seletas Borot-

ra: „Olen vana mängija ja ma ei mõista, miks talitasin nii rumalasti, et tahtsin võtta seda palli. Ma poleks teda nagu nii tabanud, Alateadvuslikult sirutusin hüppele ja ma kuulsin, kuidas rebenes mu säärelihhas“.

Pärast seda õnnetust J. Brugnon võttis „peosa“ Borotralt üle ja mängis üksinda Borotra mitte liikudes vastastega kuni võiduka lõpuni. Aga sellest ei piisanud enam järgmises voorus. C. E. Hare ja F. H. D. Wilde (Inglise) võitsid poolfinaalis neljas setis seda poolteistmehelist prantsuse lemmik-paari.

Teise sensatsiooni tekitasid sakslased Cramm ja Henkel oma matschi Allison—van Ryni vastu. Kui pimeduse pealetulekuks andis matschi seti-seisus 2:2 katkestama, olid sakslased järgmisel päeval ülivõimsad, saavutades edu 5:4 ja 4:0 Henkeli pallingu juures. Kolm matsch-palli oli kindel ja seega võit 99% taskus, kui Cramm ja Henkel surusid oma vastaste käsi, loovutades seega peagu võidetud matschi jänkidele. Ja milleks? Sellepärast, et sakslased poleks nagu nii turniiri saanud lõpuni mängida, sest neid ootas lennuk, millega pidid lendama Belgradi, kus oli ette nähtud Davise karika Euroopa tsooni finaali Saksamaa ja Jugoslaavia vahel.

Finaal oli inglaste oma — Hughes ja Tuckey tegid sõbralikult viis setti Hare—Wilde kombinatsiooniga, kindlustades endase siiski võidu ja seega mänguõiguse Davis-capi väljakutse-finaalis Inglise meeskonnas F. J. Perry ja H. W. Austini kõrval.

*

Segapaarismängus kaitsesid Perry ja Round tiitlit, saavutades finaalis võidu jänkide D. Budge ja M. Fabyani vastu. Siin oli veel favoriite: J. Borotra—S. Noel, C. E. Malfroy (Uus-Merimaa)—H. Sperling, H. W. Austin ja Kay Stammers, kuid ei olnud võimetelt küllalt ühtlased finaaliiks.

Naiste paarismäng läks ka teist aastat järjest inglannadele Kay Stammersile ja Freda Jamesile, milline tundub olevat kõigiti löögitudli kombinatsioon.

Ja troosti-turniir või plaadi võistlused, nagu nad Wimbledonis nimetatakse (võtavad osa esimeses või teises ringis väljalangenud mängijad), andis võitjad — meeste-klassis.

J. N. Jones (USA) ja naiste-klassis J. E. Cunningham (Inglise). Vähe tuntud nimed. Kui meenutada, et 1930 võitis plaadi — Henry Cochet!

*

Ja nüüd väike pilk tagasi. Wimbledonis rekordit hoiab inglase W. Renshaw, kes saavutas 1881. aastast kuni 1886. aastani kuus võitu järjest ja hiljem veel 1889. aastal. Viis korda on võitnud H. L. Doherty (Inglise) 1902—1906, neli korda R. F. Doherty (eelmise vanem vend) 1897—1900, neli korda A. F. Wilding (Austraalia) 1910—1913. Kolm korda on olnud võidukad: W. Baddeley (Inglise, viimati 1895). A. W. Gore (Inglise, viimati 1909), W. T. Tilden (USA, viimati 1930) ja F. J. Perry (1934—36). Kuus aastat võitsid järjest prantslased ja nimelt: 1924 J. Borotra, 1925 R. Lacoste, 1926 J. Borotra, 1927 H. Cochet, 1928 R. Lacoste, ja 1929 H. Cochet. Viimane ameeriklane oli finaalis H. E. Vines, kes võitis Austinit 3:0. 1929. aastast peale on kõik finaali lõpetatud 3:0, nii Cochet—Tilden, Tilden—Allison, Wood—Shields (S. loobus jalavigastuse tõttu ja finaali polnudki), Vines—Austin, Crawford—J. Satoh, Perry—Crawford, Perry—Cramm ja Perry—Cramm.

Sääraselt mängis v. Cramm finaalis

Haruldane oli finaali 1927, millal Borotra oli ees 2:0 ja siis otsustavas setis ees 5:2 ning evis 7 matsch-palli, kuid kaotas matschi hülgvormits olnud Cochet'le.

Naistest on „jumalik“ Suzanne Lenglen ja Helen Wills—Moody saavutanud 7 võitu, Lambert—Chambers, Hillyard ja L. Dod igaüks 5 võitu, D. Douglas 3 võitu. Suzanne Lengleni periood oli 1919—1925, pärast seda on F. S. Moody—Wills võitnud kõik korrad, millal ta on osa võtnud. Vahele on pääsenud vaid: 1926 L. A. Godfree, 1931 C. Aussem, 1934 D. Round ja tänavu H. Jacobs.

Tugevamad paarid on olnud — vennad Dobertyd 1897—1901 ja hiljem 1903—1905. Pärast sõda on olnud kuulsaim paarismängija J. Brugnon, kes on Wimbledonis meistriks tulnud Lacoste'iga, Cochet'iga ja Borotraga. Naistest on kõikide aegade parim paarismängija Elizabeth Ryan (kes pidas 19 finaali ja võitis 12), olles tulnud meistriks Lengleniga, Willsiga ja Mathieuga ning segapaarismängus Lott'iga, Tildeniga ja Hunteriga.

*

Wimbledonis toimub vaid 1 suurturniir aastas. Selleks on kasutada üks centre-court ja 18 kõrvalväljakut. Peale selle on veel Wimbledonis võistlusi kuue päeva kestes — need on Davise karika intertsooni ja väljakutse finaaliid. Seega peetakse Wimbledonis aastast kestes võistlusi ainult 18 päeva.

Kui 1923 a. esmakordselt tuli võistleva Wimbledonis edukas jaapanlane R. Miki, siis oli ta hämmastunud, nähes säärast eeskujulikult korralikku muru. Ja pärimisele, kuidas seda muru nii muster-siledana hoitakse, vastas All England Clubi esimees: „See on väga lihtne. Kõige emme tuleb otsida välja paras maala, siledaks teha ja rullidega tugevaks tallata. Siis küllida rohuseeme ja lasta kasvada üks aasta. Järgnevatel aastatel kevadel maha küllida klaasikillustikke, et ei sigineks murule kahjulikke pisilasi. Sügisel jälle killustik kõrvaldada, et muru saaks puhata ja koheneda rohtu. Ja sääraselt talitada kolme sajandi kestes, küllap siis ka muru muutub mängukõlvuliseks ning kannatab temperamentsemadki trampimised...“

Joe Louis nõrk lõug

Kes oleks võinud seda uskuda? Max Schmelingi ja Joe Louis' poksimatsch on ainuke seni asetleitud matschidest, mis nii suurel määral lükkas ümber kõik eelarvamused ja ennustused. Missugune pilt avaneb teile? Meie näeme näost näkku noort imelast, kellest ameeriklased olid nii vaimustatud, kes võitis kõiki oma vastaseid ilma armuta, ja üht vana poksikuulsust, kelle endiseid võimeid keegi ei eitanud, kuid kellest võis arvata, et ta hiilgeaeg on möödunud. Seda enam, et ta mõnda aega enam midagi ei teinud selle arvamuse ümberlukkamiseks. Vastamisi seisid tulevik ja peagu minevik. On loomulik, et veeti kihla tulevikule.

Hüva, tunnistame oma eksimust! Max leidis enese taas, ning Joe oli halastamatult löödud. Vaadeldes matschi üksikasju oleme sunnitud tunnistama, et võidetu ei saa toetuda ühelegi teisele vabandusele, kui sellele, et ta oli lihtsalt vähem hea. Ja võistlus? Seda on juba peensusteni kirjeldatud ja ta on kogu maailmale teada. 12-dal roundil Joe löödi knock-out'i. Tegelikult ta oli kaotanud matschi juba 4-dal roundil oma julguse langemise tõttu, siis kui Max virutas matile selle vaese neegri, kes seni näis olevat võitmatu.

Näib, et vaatamata arvukatele võitudele, mida Joe saavutanud lühikese aja jooksul, puudus tal kogemus ja ettevaatlikkus. Tal oli liialdatud enesesusaldus. Ta kahtlemata alahindas oma vastast. Seni oli ta harjunud ringis mängima „terrori“. Tal ei olnud peagu muud vaja, kui ilmuda ja lüüa, et ära hirmutada oma vastast. Ta hellitas lootust, et talle on võimatu vastu panna. Ja talle ei pandudki vastu. Ja tal ei olnud vaja end kaitsta! Ta oli nii sageli olnud ainuvalitsejaks poksiringis, liig sageli! Aga ta ebaõnn tahtis, et Max, kes oli kohanud poksiringis teistegi niisugustega, ei langenud verest välja! Ta oli juba avaldanud vastupanu niisugustele meestele, kelle võimed olid üldiselt tuntud. Mispärast ka siis mitte sellele? Ja Joe, kes saabus ringi la garde basse'iga, kaitsmatu lõuga, üritades surmalööki anda sellele, kellest kogu maailm arvas teda kergesti jagu saavat. Leidis aga eest asjatundja omal alal, kes oskas ennast kaitsta ja tõrjuda kardetavaid pealetunge. Ja kui kaks esimest roundi, kuigi nad ei toonud ülbelt ennustatud resultati, olid siiski neegri kasuks, siis miski ei sundinud teda muutma oma taktikat. Ja nii juhtus, et esimesel võimalikul juhul, viies vastase ebakindlalt kaitselt eksiteele, Max tabas Joe lõuga. Lõi täpselt, ja see oli

lõpu algus. Ta oli hädaohutuks tehtud. Tal jäi veel julgust mõnele löögile reageerida, aga mitte nii palju selgust, et muuta oma taktikat ja kaitsta oma nõrka kohta. Ja nii juhtus, et samad asjad kordusid palju dramaatilisemal kujul 12-dal roundil.

Joe nõrk koht? Jah, tõesti! Ka tal on see olemas: ta lõug. Seni ei olnud juhust seda nentida. Ka temal endal mitte. Nüüd on aga see kogemus olemas. Asjaolu on seda pürutavam, et Max ei ole mitte niisugune sangar, kellele ei saa vastu panna. Ma tean hästi, et löögi täpsus omab sama suure tähtsuse kui selle tugevus. Kuid siiski kõik hästi sihitud löögid ei suuda inimest maha lüüa. Joe oli haavatav lõuast! On kahju, et ta seda ei märganud enne seda matschi. Endise maailmameistri Maxi võidetud matsch oli täis intelligentsi, tahtet ja julgust. Ta võttis vastu küll lööke, ta lõpetas küll matschi kinnise silma ja paistetanud näoga, kuid ta ei lasknud end mõjustada Joe kuulsusest. Ta vastane ei olnud talle mitte suureks hirmutuseks. Ta lihtsalt mõistis, et kõigepealt on tal vaja ennast kaitsta, ning ta kaitses. Ja nii hästi, et vastane, kes ei olnud kitsi löökidega, ei saanud lüüa ühtki lööki, mis Maxi oleks asetanud hädaohtu.

Kokkuvõttes võime ütelda, et Max võistles nagu meister, kelleks ta ikka veel on jäänud. Ja ta meisterlikkus tõi esile Ameerika fenomeeni nooruse, mitte aastates, vaid elukutses, kes oli kasvanud kiirelt kui šampinjon. See on õpetatud, mida ei maksa lasta minna kaotsi. Ta on üldise tähtsusega, nii et ka teised peale Joe võivad sellest õppida. Mida meile õpetab see suur võistlus, mis esile kutsus ägeda palaviiku ja mis näis isegi varjule jätvat võistluse maailmameistri nimele? Joe selge kaotus on tõmmanud ta eemale teelt maailmameistri-tiitlile. Kuid kas see avaneb Maxi ees? On liig varajane seda jaatada. Võit, vaatamata nende võimetele, mis olid pandud mängu selle saavutamiseks, ei evi siiski nii suurt tähtsust kaotaja kogematusse tõttu. Üteldakse, et Joe ei kuulu enam kõrgeesse klassi. Mis saab edasi?

Kas tohib refereerida endise maailmameistri Jack Dempsey arvamust: Joe poksis nagu algaja. Ta lahkub ringist vähemkuulsana. Mulle näib, et Max lahkub enam kuulsana, kuid mitte niivõrd, nagu seda oleks võidud arvata. Igal juhul Maxil on võimalus näidata oma võimeid septembris, millal ta katsub rõvida Braddockilt maailmameistri-tiitli, mida ta kord omanud nelja aasta eest.

Jean de Lascouettes.

MAAILMA VIIS PAREMAT

Maailma tõstjate raskekaal on olümpia-eelsesel tuhinas toime tulnud säärase kõrgekvaliteediliste resultaatidega, milliseid veel aasta tagasi ei teatud ette aimata nii suure rohkuses. Nüüd on maailmas juba neli meest saavutanud olümpia-kolmevõistluse kogusummaks üle 395 kg, neist kaks koguni üle 400 kg, mida omal ajal peeti inimvõimete piiriks.

Rõõmustavalt võime märkida, et selle maailma nelja parima hulgas on ka üks eestlane, mõistagi Arno Luhaäär. Viimastel olümpia-valikvõistlustel tõstis ta 395 kg, ilma et tal tarvidus oleks olnud pingutada, sest tema oli ammu sooritanud vastavad olümpianormid ning juba saavutanud olümpiasõidu õiguse. Ta üksikõstetud, mis on kõik eestirekordsed, kui mitte ar-

vestada sajamogrammilt puudujääki tõukamises, olid: surumine 115 kg, rebimine 120 kg ja tõukamine 160 kg. Kõik rekordõstetud olid puhtad.

Praegu on kõigi aegade viieks maailma parimaks tõstjaks:

1. Psenicka, Tšehhoslovakkia	407,5 kg.
2. Manger, Saksa	401,5 „
3. Luhaäär, Eesti	395 „
4. Walker, Inglise	395 „
5. Nosseir, Egiptuse	392,5 „

Berliini kuldmedalile on rebimist oodata eeskätt Psenicka ja Mangeri vahel. Ka inglane R. Walker on võimeline 400 kg saavutamiseks. Näib, kuidas sellest konkurentsist tuleb välja meie suur lootus — Arno...

SOOME OLÜMPIAMEHI JÄLGIMAS

V. Vaiksaar

E. Spordilehe poolt eriliselt saadetuna Helsingi jälgima Soome olümpia-valikvõistlusi, oli mul võimalus näha ja kuulda üht kui teist, mida saab kasutada kui mitte just ettevalmistuseks Berliinile, siis vast järgmistele olümpiamängudele, toimugu need mängud siis kas Tokios, Helsingis või jumal teab kus.

Eelkõige aga tahan märkida seda, et kui mujalt maailmast raadio peagu igapäev tõi teateid uute hiilgetagajärgede püstitamisest, siis soomlased ei tulnud toime millegagi erakorralisega, kui maha arvata Matti poolt järjekordne odaviske-maailmarekordi parandamine. Nagu tavaliselt, sooritasid soomlased oma olümpia-ettevalmistuse tänavugi vaikselt. Üksnes lähemal asjasse süvenemisel võis märgata, et tegelikult oli seekordne olümpia-ettevalmistus siiski tunduvalt intensiivsem, kui varematal puhkudel.

Nii palgati läinud aastal ametisse olümpiatreenerina endine kuulitõukaja ja kümnevõistleja Armas Valste, kuna Paavo Nurmi oma hoole võttis kestvaajajooksjate ettevalmistamise.

Ära on jäetud olümpiaavõistlejate lõplik viimistlemine laagris, sest seda ei pooldanud kumbki ülalnimetatud treeneritest, eriti aga Paavo Nurmi. Viimane leidis, et laager kisub mehed eemale igapäevastest kohustustest, nad satuvad ebanormaalsesse elutingimustesse, mille tagajärjel võib langeda saavutusvõime. See on ühtlasi põhjuseks, miks soomlased võrdlemisi hilja asuvad olümpia-teenkonnale.

Soome olümpiatreenerite juhtlauseks on: vormi tõstmine võimalikult aeglasemalt. Seejuures peamine rõhk on asetatud kehalisele ettevalmistusele. Olümpiakandidaadid on eemale hoiatud omavahelistest pingutavatest võistlustest, et nad võiksid olümpial olla täiesti värsked.

Kui nüüd tulla olümpia-valikvõistluste juure, mida oli võimalus pealt näha, siis oli nende areeniks valitud Loomaia (Eläintarha) spordivälja, mis näinud rea sääraseid võistlusi, millel püstitatud maailmarekorde ja millel löödud vägagi tugevaid vastaseid, nagu näiteks Saksat, maavõistlusel 1. a. sügisel.

Tuhandete pealtvaatajate ees algas kaunil suvisel pühapäeval olümpia-pääsmete lunastamine. Tagajärgede ootuse õhkkond ja Norra kuningliku printsipaari juuresolek löid erakorraliselt piduliku meeleolu, misjuures väga sümbolne oli Jaapani olümpia-atleetide viibimine vaatajaskonnas.

Võistluste naelaks osutus eestlase Kalevi Kotka uus hiilgav Soome ja eurooparekord kõrgushüppes — 2.03. See valgepäine ja ligi 100-kg-ne hiiglane näib praegu olevat kehaliselt paremas vormis, kui kunagi varem. Kõik kõrgused ületas ta esimesel katsel, üksnes 2 m ületamiseks kulus neid kaks.

Kotka kohta on sageli kuulnud ütelsi, et tema stiil olevat vägagi algeline. Kuid see on üksnes siis öieti öeldud, kui stiili all mõista ainult lati ületamist, mis aga tegelikult ei oma suurimat tähtsust kõrguse saavutamisel. Keha üleviijaks on ikkagi äratõuge, mis Kotkal äärmiselt lihtne ja jõuline.

Hoojooks on tal vaba ja ettekallutatud keharaskusega. Viimased hoojooksu sammud kogu tallal, mis võimaldab lihaste maksimaalse lõtvuse. Sellele järgneb üllatavalt lihtne ja looduslik lati ületamine.

Soome teisedki kõrgushüppajad, nagu V. Peräsalo ja L. Kalima näivad läbi ja läbi treenitud sportlastena, kuid ühtlasi näis, et neil oli raske taltutada oma närve üldises kõrgepinges. L. Kalima

omab Kotkale omase õhkkerge ja loomuliku hüpestiili, kuna Peräsalo jätab mulje, nagu oleks tema hüpe raske õppimise tulemus.

Juba Tallinnas võimsa mulje jätnud Sulo Bär-lund näitas, et tal on seljataga järjekindel, kuid aeglase tõusuga treening. Nüüd täitis ta oma katse, eksami hiilgavalt, saavutades 16.23, mis kuulitõukes maailma kõigi aegade neljas tagajärg. Armas Valste on suutnud õpetada talle kõiki nõksusid, mis vajalised suurtagajärje saavutamiseks niivõrd piiratud ruumis nagu seda on kuulitõuke-ring. Lihtsus ja liigituste n.-ü. stabiilsus igal üksikul tõukel. Ei mingeid katseid, vaid tõus tõuge-tõukelt. Vaadake üksnes ta seeriast üle 16 m kütündimisel: 15.80 — 15.88 — 15.97 — 15.62 — 16.23 — 15.79!

5000 m jooks oli Soome jooksukultuuri hiilgav näitus. Ringi ringi järele kaeti n.-n. haaravstiilis, rullides jala maast üle kanna, talla ja päka. Isegi maailmarekordimees L. Lehtinen, kes varemalt hiilgas peamiselt jõurikkusega, hiilgas nüüd vigadeta jooksustiiliga. Ta peaks olema uuesti kindel olümpia-mees, kui teda ei takistaks haige maks, mis seegi kord sundis teda jooksu katkestama.

See jooks ei olnud ette nähtud mingiks „kõigi aegade hirmu-jooksuks“. vaid kergeks olümpiakatseks. Üllatav oli kahe mehe — U. Salmise ja G. Höckerti — üheaegne võit ning hiilgav, jõuline ja vaba lõppring, millel ei pandud välja kõike. See oli n.-ü. jooksuparaad.

Närvlikkust osutasid ainult nooremad olümpiale ikkajad.

Imestusväärne on 34-aastase U. Salmise värskus. Näib, et see mees üksnes värskeneb aastatega. Ei tule vist niipea meest, kes teda suudaks lüüa tõsisel võistluses.

Soome jooksjad alustasid võrdlemisi hilja oma tänavuse treeninguga. Enamik alles märtsis. Kuid ainult kolme kuu jooksul on jõutud võrdlemisi hiilgavasse vormi. Tase on kolossaalselt suur. Nii näiteks 1500 m-is võrdlemisi halva ilmaga ja ka mitte just hiilgaval rajal kattis 10 meest distantsi alla 4 minutit.

Odaviskes on kaader erakorraliselt suur. Ühel ja samal võistlusel vastu tuult viskas 9 meest üle 64 m! See on maailmas varem nägematu. Suurimaks üllatuseks oli Matti Järvisel lüüasaamine. Kaotas mees, kellel oli juba säärane kindlus, et Berliini sõita juba kuldmedal enne taskus. Küll Berliinis langeb nii mõnigi favoriid.

Näib, et noorest Y. Nikkasest võrsub Matti mantlipärija. Säärasel võistluses, millel koos pooltosinat 70-m-mehi ja millel halb ilm, siiski visata üle 69 m, näitab, et mehel on vajalist sisu lisaks otstarbekale stiilile.

Nähtu järele võib ütelda, et Soome aladeks Berliinis on eeskätt pikamaajooksud, odavise, kuulitõuge ja kõrgushüpe. Kiirjooks on võrdlemisi räbal, võrreldes rahvusvahelise tasemega. Siiski näib, et lähemas tulevikus murtakse pais, nagu seda eeldab põhjamaalaste kohta suhteliselt hiilgav aeg 4×100 m teatejooksus — 41,9. Eriti head on P. Virtanen, T. Sariola ja A. Tammisto, kes aga meie R. Toomsalule võidetavad, eriti 100 m-is.

Ilma mingisuguste normideta on soomlased saavutanud toreda vormi ja Berliinis ei tohiks neile olla midagi eriti takistavat traditsiooniliselt säilitada oma positsiooni Ameerika järgmisena kergetõustikus.

JAAPANI OLÜMPIAMEHED PIRITA RANNAS. Eesreas (vasakul) M. Harada, K. Togami, meie J. Lossmann, peaesindaja T. Morita, liidu juhatasliige E. Männik, N. Ueno ja K. Adachi. Seisavad K. Nakamura, inform.-büroo juhataja H. Mikkin, pr. O. Adorf, E. Spordilehe toimetaja A. Adorf, E. Martin, Y. Asakuma, liidu abiesimees A. Paluvere, M. Yazawa ja K. Sasaki.

Hinnangut

kergejõustiku-esivõislustele

A. Adari

Tänavused kergejõustiku-esivõistlused, peetuna käesoleva kuu 4. ja 5. päeval, rullusid varemaste aastate tava järele, ilmutamata mingisugust uut röömsamat joont. Mis neile siiski veidi teist hõngu andis, oli nende väljakuulutamane olümpia-katsevõistlusteks, kuid see asjaolu ei suutnud rahvast rohkem juure tõmata. Kas seletada seda rahva tuimusega ja asjatundmatusega, kuid tuleb tõsiselt imestada, et säärased võistlused, millel koos kogu meie kergejõustiku-eliit, ei ole suuremaks magneediks kui mõni keskpärase jalgpallimatsch. Jalgpalli kirutakse, kuid käiakse siiski rohkem vaatamas (võib olla küll ainult kirumise võimaluse pärast), kuid kergejõustikus tõmbavad ainult jaapanlased või teised välismaised fenomeenid.

Osaliselt on süüdi ka vahest see asjaolu, mida E. Spordilehes ja ka mujal korduvalt rõhutatud, et meie kergejõustiku esivõistlustel puudub pidulikkus. Veidi algust pidulikkuse andmisele tegi kõne all olevate esivõistluste korraldajana ÜENÜTO, kui ta tahtis sisse seada selle rohkesti praktiseeritava kombe, et võitjatele antakse auhinnad kätte kohe pärast võistlusala lõppemist. Esialgu kukkus ta välja veidi äbarikuna, kuid üritusena tuleb seda siiski kiita.

Võib-olla tuleks meie rahvale-vaatajaskonnale and-

ma hakata ka rohkem informatsiooni. Laiemale masile ei ütle üksnes numbrid midagi, sest ta ei ole niivõrd asjatundlik, et hinnata iga numbriga väärtust. Võistlused vajaksid mitmekülgset kommenteerimist juba võistlusväljal. Seda tuleks suurematel võistlustel teha valjuhääldajate kaudu. Vast suudame siis rohkem kasvatada kergejõustiku publikut.

Meie publik on ka liig nõudlik sportlaste suhtes. Ta tahab alati näha-kuulda uusi rekorde, kuna kard juba tehtud tagajärjed, olgu need kui head, teda jäetavad külmaks. Näiteks sarnane lugu võistlustel: A. Kreek tõukab esimesel katsel 14.70, saab aplausi. Järgmisel katsel tõukab 14.95 — veel suurem aplaus. Kolmandal katsel saab ta 14.80 — surmavaikus. Neljandal tuleb 15.18 — pöörane aplaus. Viiel katsel on tõuge 15.11 — ainult mõni harv aplodisment. Ja kui ta nüüd kuendal katsel juhtub tõukama „ainult“ 14.80, siis vist võib kuulda juba vilesid. Nii reageerib meie publik hea seeria puhul. Samuti on lugu, kui näiteks R. Toomsalul on see „õnnetus“ juhtunud, et ta ühel võistlusel 100 m jooksnud 10,7-ga. Kui ta siis järgmisel sama distantsi „julgeb“ joosta 10,8-ga, ollakse petunud ning publik reageerib ainult paari aplodismenti ja . . . ka paari vilega.

Võistlustüseduselt ja ka tehnilistelt tagajärgedelt olid peetud esivõistlused ühed paremad, kui mitte öelda, et kõigi aegade parimad esivõistlused. Kui sorida välja kõigi Eesti esivõistluste protokollid, siis võiks vist veenduda, et käesolevatel püstitati kõige rohkem esivõistluste rekorde. Igall juhul olid nad nelja viimaste esivõistluste kohta parimateks, millega öeldud palju, sest uus tõus meie kergejõustikus algas just nelja aasta eest. Pettumuse jätsid nad üksnes seetõttu, et publiku poolt seatud normid enne olümpiat olid suuremad, kui neid suudeti täita.

Lühimaaajooksudes oli R. Toomsalu väljaspool konkurentsi. 10,8 on tal müüd juba n.-ü. käisest tulemas, missugune asjaolu võimaldab hellitada lootusi senise rekordi (10,7) veel rohkem kõrgemale kruvimiseks. Kui R. Toomsalu spetsialiseeruks ainult sellel alal, siis 10,5 pole talt ka võimatu. 200 m siiski ei arene tal 100 m-ga võrdselt. Kuid tal pole ka olnud palju tarvidust end 200 m-is pingutada. 22 sek. puhalt praeguse vormi juures on usutav.

Uus lühimaaajooksjate põlv on kerkimas B. Ristost, H. Antonist ja A. Josuast. Praegu tundub neist kolmest parimana jõuliseim Anton, kuid peatselt on nende võimete vahe finišilindil ees ainult sentimeetritega mõõdetav. Näib, et R. Toomsalu on alla 11 sek. jooksmisega tõmmanud paisu eest uute heade kiirjooksjate valgumisele radadele ja vahest juba järgmisel hooajal on oodata uusi alla-11-sek.-mehi.

400 m-is peavad juba igavesena näivat duelli omavahel ja alla 50 sek. küündimiseks V. Nesterov ja E. Kulmar. „Vahelduseks“ esivõistlustel oli, et E. Kulmar mingisuguse dressi vea tõttu lasi enda ja Nesterovi vahele „trügida“ G. Beckmani, kes momentil paremuselt meie kolmas veerandmailer. Kui seda ei tee R. Toomsalu juba käesoleva hooaja lõpuks või V. Nesterov hooaja sees, siis järgmisel hooajal võib kõige kindlam olla E. Kulmerile esimese eestlasena alla 50 sek.

Keskmaaajooksudes on meil praegu kõige tasavägisem kaader. Kord võidab üks, kord teine. Peagu võrdselt võib mängida 4—5 mehe peale. Momendil näib rohkem lubavana U. Uba, kes aga esivõistlustel jäi nii 800 kui ka 1500 m-is neljandaks. E. Kulmar tegi vist veidi vääriti 800 m kaasastartimisega. Ta võib sellele distantsile siirduda ja seda osaliselt juba praegu trennida, kui veerand miili on igal ajal kaetav alla 50 sek.

Pikamaajooksudes jätkub pöud endise hooaga. Ainult E. Prööm ja R. Sams. Nende vahel arenes esivõistluste 5000 m-is taktikajooksu meistri nimele. Teades Samsi näol endale rasket konkurenti ja lühemates distantsidel saanult paarilt mehelt kibedaid kaotusepille, E. Prööm jooksu juhtides ei läinud välja ajale, vaid pidas parajat tempot. Sams lasi endale seda meeldida, lootes otsustada lõpupressiga. Kuid lõpul üllatas uuesti E. Prööm. Ta alustas pikka lõpuspurti, millele Sams, kuigi näis värskena, vastu ei pannud ja kapituleerus asunult viimasele kurvele. Aeg — 15.55,0 — ei tulnud Pröömil hea, kuid see eest oli ta löönud vastast, kelle nimel tänavune rekord 15.37,4-ga.

Hüpped olid esivõistluste parimaks alaks: kolm meest kauguses üle 7 m, kõrguses üle 1.80 ja teivashüppes üle 3.60 ning kaksmest meest kolmikuis üle 14 m. Kõik see oli meie esivõistlustel iga ala kohta esmakordne. Võitjad on kõik juba varem endile nime teinud mehed, erandiga ainult H. Koigi, E. Järvisoni ja R. Kiipsaare suhtes. A. Raska peaks juba küündima kauguses üle 7 m. Nii väga noort ei ole.

Tõuketes-heidetes oli ainsaks üllatuseks A. Kreegi 15.18 kuulis. Ülejäänutest ei küündinud ükski väga lähedale oma maksimumile. Odaviskest näib A. Mägi olema võimete mõõnas, kuid see ala on võrdlemisi kapriisne noorte suhtes. Võib siiski kindel olla,

et hiljemalt sügiseks mees parandab oma isiklikku tippmarki.

Lõpusõnaks võiks märkida, et kergejõustiku kandepind on hästi suurenenud Viljandimaa suunas. Sakala suutis punktide arvuga ületada võrdlemisi tuheva ja vana organisatsiooni, nagu seda on Tall. PS, ja ligilähedale tulla ÜENÜTO-le, kuigi viimane esivõistlusteks oma nimele oli registreerinud peagu kõik parimad ÜENÜ üle kogu maa asuvatest osakondadest.

Kalev tuli üldvõitjaks veel suurema punktide arvuga kui eelmistel aastatel ning omandas Eesti parima kergejõustiku-organisatsiooni tiitli juba korduvalt. Seltside järjestus oli: 1. Kalev — 159 punkti. 2. ASK — 129 p. 3. ÜENÜTO — 42 p. 4. Sakala — 33 p. 5. Tall. PS — 24 p. 6. Pärnu SK — 14 p. 7. Valga ÜENÜ — 5 p. 8. Ambla SR — 4 p. 9. Puhkekodu — 3 p. 10. Kiviõli SK — 1 punkt.

20-nest meistritiitlist langes Kalevile ja ASK-le, kummalegi 7, Tall. PS sai 4 ja ÜENÜTO 2 meistritiitlit.

Esivõistluste tehnilised tulemused olid:

100 m: 1. ja Eesti meister R. Toomsalu, Kalev, 10,8. 2. E. Susi, ASK, 11,2. 3. H. Anton, Kalev, 11,2. 4. G. Vuht, Kalev, 11,4. 5. B. Risto, Kalev, 6. J. Toomre, Kalev.

200 m: 1. ja Eesti meister R. Toomsalu, Kalev, 22,5. 2. V. Nesterov, ASK, 23,5 (eeljooksus 23,2). 3. B. Risto, Kalev, 24,2. 4. V. Laats, ÜENÜTO, 24,3. 5. E. Kulmar, Kalev. 6. H. Anton, Kalev.

400 m: 1. ja Eesti meister V. Nesterov, ASK, 51,0. 2. G. Beckman, ASK, 52,7. 3. E. Kulmar, Kalev, 52,8. 4. V. Laats, ÜENÜTO, 52,8. 5. P. Kutti, ÜENÜTO, 53,4. 6. A. Allik, ÜENÜTO, 53,9.

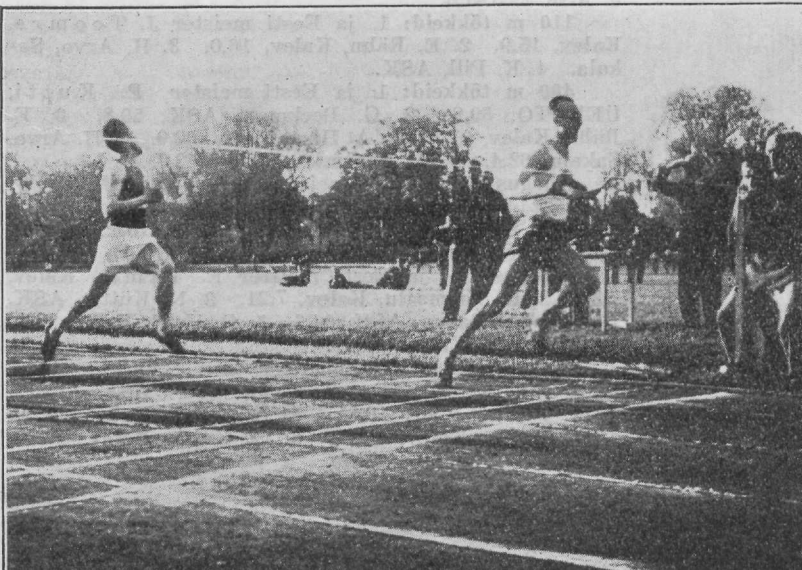
800 m: 1. ja Eesti meister A. Jür lau, Kalev, 2.01,6. 2. E. Kulmar, Kalev, 2.03,1. 3. J. Piliste, ASK, 2.04,8. 4. U. Uba, Kalev. 5. A. Vaks, ÜENÜTO. 6. J. Koovik, Kalev.

1500 m: 1. ja Eesti meister J. Piliste, ASK, 4.07,2. 2. F. Dunkel, Kalev, 4.07,2. 3. R. Sams, ÜENÜTO, 4.08,0. 4. U. Uba, Kalev, 4.10,0. 5. A. Jür lau, Kalev. 6. A. Vaks, ÜENÜTO

5000 m: 1. ja Eesti meister E. Prööm, Tall. PS, 15.55,0. 2. R. Sams, ÜENÜTO, 16.02,0. 3. E. Sepp, Ambla SR, 16.18,2. 4. E. Martin, Kalev, 16.25,6. 5. A. Korbe, Kalev, 16.39,4. 6. V. Reinvelt, Kalev, 16.58,0.

10.000 m: 1. ja Eesti meister E. Martin, Kalev, 33.45,2. 2. K. Kiili, Kalev, 34.31,4. 3. A. Korbe, Kalev, 35.33,8. 4. O. Tiidov, Puhkekodu, 36.29,0. 5. A. Jensen, Pärnu SK, 37.40,5. 6. A. Kleinsepp, ÜENÜTO, 37.54,6.

Ruudi Toomsalu võidab maavõistlusel soomlasi

Kuidas mängida jalgpalli

(Järg.)

Sel põhjusel on soovitatav, et viimased peaksid silmas sise-forwarde ja jätaksid ääre-forwardid ääre-halfide hooleks, kes omakorda võtaksid siis vähem aktiivsemalt osa rünnakust. Sellest on näha, et „ränd“-tsenter-halfil on suure vastutusega seisu-koht, ja, *ipso facto*, ideaalne koht kapteni jaoks.

Ääretormaja (ääre-forward)

Kuna ääre-forwardi peamiseks ülesandeks on võimalikult kiiremlt edasi liikuda, on tema suhtes peanõudeks kiirus; see tähendab, mõistliku pallikäsitusega ühendatud kiirus. Sel põhjusel ei ole ka kehapiikkus ja kehatugevus tähtsad. Üks kõige raskemaid probleeme, mida moodsal ääre-forwardil endal tuleb lahendada, on positionaalse mängu küsimus; selles peab ta juhtima ennast kolme pea-põhimõtte järele. Esiteks, ta peab alati asuma viie või kuue jardi kaugusele tegelikust touch-line'ist, et tal oleks ruumi manööverdamiseks, vastasel korral tehakse vastaste kütkestaja töö kergemaks. Teiseks, ta peab sellega kokku sobitama fakti, et tema oma kaitsjad häda juhul ootavad tema suutelisust pikkades jalalöökidest poolvälja lipu suunas. Kolmandaks, ta ei tohi orjalikult jääda touch-line'i lähedale, kui vastaste ääre-forward hakkab tsenderdama, vaid ta peab vahele astuma ja valmis olema lööma silmapilkselt ükskõik kumma jalaga. Need päevad, mil ääre-forwardi peamiseks sihiks oli möödma touch-line'i edasi liikuda

nurgalipu juure, enne kui ta tsendterdas, on möödunud; selline meedot väga sageli oli kasuks vastaspoolele, andes neile aega toibuda. Moodsa ääre-forwardi sihiks on värv ja mitte nurga-lipp ning kombinatsioon kahe ääre-forwardi vahel moodustab nüüd tähtsa osa mängu üldises taktikas.

Piirkond, kus ääre-forward võib manööverdada, on ühelt poolt alati piiratud touch-line'iga, ja tema vastased seda teades alati kütkestavad teda mänguvälja seest. Selle tõttu on teesklemine äärmiselt väärtuslik. Kui ääre-forward oskab teeselda, et ta löikab sissepoole ja siis teeb keerdlöögi väljapoole, või vastupidi, viib ta kaitse valele jalale, nii et võidakse saavutada edu. Kui ta seda ei oska, saab ta edasi jõuda ainult puhtkiirusega pärast jalalööki ettepoole, või söotes palli oma sise-forwardile või ääre-halfide ning võttes siis asendi tagasisöödu jaoks. Üldise reeglina peab ta hoiduma teist korda tagasi andmast, sest see mitte ainult ei anna kaitsesele aega toibuda, vaid sageli seab ka sise-forwardid off-side'i, kui antakse lõpusööt. Ta võib siiski liikuda välja keskele, valmistudes andma söötu touch-line'i suunas iseoma sise-forwardile, kes nägi ette seda võtet. See üllatuslik ääre- ja sise-forwardide vaheldusmäng on väga väärtuslik, kuid seda ei tohi katsetada liiga sageli.

Nurgalöögid moodustavad tähtsa osa ääre-forwardide kohustest, kes peavad olema nii osavad palli saatmise kunstis umbes kaheksa jardi kaugusele värava ette, et vead tõesti

harva oleksid. Ei ole mingit vaban-dust sellisel ääre-forwardil, kes nurgalöögiga saadab palli värava taha. Peale selle peavad ääre-forwardid teadma, et neil tuleb hoiduda tavalisest veast — arvamusest, et nad peavad olema suutlikud lööma ainult ühe jalaga, nimelt sellega, mis vastab nende mängutiivale. Üldiseks palli kontrolliks, palli surma-miseks ja tsenderdamiseks ning esi-joones, just v a s t a s tiivalt tsenderdamiseks on sageli vaja mängu-väljapoolset jalga; tõepoolest seisab ääre-forwardi suurim ülesanne just tema võimes mängida hästi mõlemal tiival.

Üks ääre-forwardi peamisest kohustest on palli tsenderdamine ja ta peab õppima tegema seda ilma, et esmalt dribbeldaks värava poole. See tähendab, ta peab olema suute-line tsenderdama siis, kui dribbel-dab paralleelselt touch-line'iga, või isegi selle suunas väljaspoole.

Sisetormaja (sise-forward)

Kõrge spetsialiseerimise ja vasta-sele lähedalolemise tõttu, mis kaitse on tarvitusele võtnud moodsas jalgpallis, on leitud võimatu olevat, et viis forwardi mängivad põiki üle välja ulatavas sirgjoones. Et te-gutseda sidena kaitse ja rünnaku vahel, samuti ka, et vallutada rohke-arvulisi vabu palle, mis leiduvad välja keskel keskpärase mängu jook-sul, peab vähimalt üks sise-forward teatud kaugusel tagapool viibima. See kaugus on muutuv ja sõltub

4×100 m: 1. ja Eesti meister K. Kalev (H. Anton, J. Toomre, G. Vuht, R. Toomsalu) 43,5 (uus E. rekord). 2. ASK 45,3. 3. Kalev 4. 4. Sakala. 5. ASK 2.

4×400 m: 1. ja Eesti meister ASK (J. Feldman, A. Raska, G. Beckman ja V. Nesterov) 3.31,5. 2. Pärnu SK 3.36,2. 3. Sakala 3.39,3. 4. ÜENÜTO 3.38,8. 5. ASK 2. 3.41,4.

110 m tõkkeid: 1. ja Eesti meister J. Toomre, Kalev, 15,9. 2. E. Rähn, Kalev, 16,0. 3. H. Arvo, Sakala. 4. K. Pill, ASK.

400 m tõkkeid: 1. ja Eesti meister P. Kutti, ÜENÜTO, 59,8. 2. G. Beckman, ASK, 59,8. 3. E. Rähn, Kalev, 61,2. 4. A. Hirv, Kalev, 62,0. 5. H. Arvo, Sakala, 62,4. 6. A. Ernesaks, Kalev, 62,7.

Kõrgus: 1. ja Eesti meister A. Kuuse, ÜENÜTO, 1,94. 2. E. Järkson, ASK, 1,85. 3. G. Kalm, Kalev, 1,85. 4. E. Lamson, Sakala, 1,75. 5. H. Koik, Sakala, 1,75. 6. F. Tamman, Kiviõli SK, 1,70 (1,75).

Kaugus: 1. ja Eesti meister E. Tamm, Kalev, 7,28. 2. R. Toomsalu, Kalev, 7,21. 3. N. Küttis, ASK, 7,11. 4. A. Raska, ASK, 6,76. 5. G. Vuht, Kalev, 6,69. 6. H. Anton, Kalev, 6,60.

Kolmik: 1. ja Eesti meister N. Küttis, ASK, 14,41 (uus E. rekord). 2. E. Järkson, ASK, 14,17. 3. A. Raska, ASK, 13,81. 4. A. Armi, Kalev, 13,80. 5. N. Kalm, Kalev, 13,74. 6. G. Kalm, Kalev, 13,28.

Teivas: 1. ja Eesti meister E. Äärmä, ASK, 3,70. 2. R. Kiipsaar, ASK, 3,60. 3. H. Koik, Sakala, 3,60. 4. H. Kobbin, ASK, 3,40. 5. H. Lindal, Kalev, 3,40. 6. K. Kask, ASK, 3,30 (3,40).

Kuul: 1. ja Eesti meister A. Viiding, Tall. PS, 15,52. 2. A. Kreek, Kalev, 15,18. 3. A. Tuju, Kalev, 13,37. 4. Öunap, Sakala, 13,35. 5. O. Puna, ÜENÜTO, 13,28. 6. Erikson, ASK, 13,20.

Ketas: 1. ja Eesti meister O. Erikson, ASK, 45,39. 2. P. Määrts, Valga ÜENÜ, 43,98. 3. K. Kask, ASK, 43,29. 4. A. Kreek, Kalev, 40,73. 5. A. Matii-sen, Pärnu SK, 39,73. 6. O. Ilves, Pärnu SK, 39,50.

Oda: 1. ja Eesti meister A. Mägi, ASK, 61,48. 2. F. Issak, ASK, 59,78. 3. J. Meimer, Pärnu SK, 57,67. 4. V. Uiibo, ÜENÜTO, 55,55. 5. H. Öunap, Sakala, 54,16. 6. A. Romeldi, Kalev, 54,02.

Vasar: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 45,85. 2. K. Sule, ASK, 33,80. 3. O. Kirp, ASK, 30,01. 4. A. Tuju, Kalev, 27,94. 5. O. Erikson, ASK, 26,87. 6. H. Holland, Sakala, 24,95.

Raskus: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 16,41. 2. A. Tuju, Kalev, 13,74. 3. A. Kreek, Kalev, 13,27. 4. H. Laason, Sakala, 10,80. 5. Holland, Sakala, 10,55.

suurel määral meeskonna üksikliikmetest ning rünnaku üksikasjalisest kavast, kuid üldiselt on hea, kui üks sise-forvard asub umbes kümme sammu tagapool tsenter- ja ääreforvarde, kuna teine sise-forvard on veel umbes kümme sammu kaugemal tagapool. Tagajärjeks on ebakorrapärane lameda W-kujuline seis, millest kuju võib süvendada või sirgendada, kuidas seda nõuavad kas mängijate isiklikud võimed või tarvidus keskustada tähelepanu rünnakule või kaitsesele.

Selle järjestuse tõttu on sise-forvard arenenud üheks meeskonna juhtivaks meheks, sest tal tuleb olla raskeima mängu mängija väljal ja ühtlasi ka tühimike (avauste) rajaja. Tema peamiste kohustuste loetelu veenab kohe sise-forvardi tema ülesannete suurus. Ta peab olema kohal igas nurgas niihästi pealetungijana kui ka kaitsjana; ta peab olema valmis dribbeldama ja rajama avausi keskväljal ning ühtlasi olema valmis vastu võtma tsenderdusi, eriti neid, mis tulevad vastastivalt; ta peab olema väsimatu kütkestamises, eriti kui vastaste back dribbeldab läbi; ta peab olema iga sisseviske puhul omal väljapoolel ja parajal kaugusel teiselt väljapoolelt tehtavate siseviskete suhtes. Ühe sõnaga, ta peab olema väsimatu töötaja.

On ilmselt näha, et sise-forvardi koht nõuab parimat dribbeldajat.

Kui sise-forvard oskab dribbeldada ja ühtlasi läheneda väravale, siis seda parem; kui mitte, siis peab ta õppima vedama vastaseid, enne kui teeb täpse söödu ühele neljast forvardist. Peab ka teadma, et kui tsenter-forvard ja kaks ääreforvardi ei ole just eriti head jalgpallimängijad, ükski meeskond ei või lubada endale, et mõlemad tema siseforvardid on tagapool. Nad võivad vaheldumisi taha jääda, või üks võib alati tagapool viibida, kuid kummalgi poolel peab olema neli võimelist väravaid löövet forvardi. Õeldust on näha, et sise-forvardi positsioonimängu reegleid palju ei puudutata. Talle on lubatud liikuda, kus ta soovib, just nagu „ränd“-tsenter-half, kelle kohuseid ta vahel suurel määral täidab „kolmanda backi“-mängus. Kokku võttes: kuna sise-forvard võib rohkem kui ükski teine meeskonna liige mõjutada meeskonna tublidust, siis on tema kohuseks — tema õlgadel lasuva suure vastutuse tõttu — hoolitseda, et tema vastupidavus ja üldine osavus oleksid sellised, et need võimaldavad talle üheksakümneminutilise tippsurvega tööd.

Keskormaja (tsenterforvard)

Oskus lüüa mõlema jalaga, osavus lüüa palli peaga, vaimustus ja

julgus on moodsa tsenter-forvardi tarvilised omadused, kelle ülesanne sageli on tänamatu. Teda peetakse harilikult nii lähedalt silmas, et keskpärase mängu jooksul tal avaneb vähe võimalusi, ja ta on sunnitud mängima hästi või halvasti, oleneb sellest, kas ta kasutab või laseb mööda need võimalused. Kui vastaste tsenter-half mängib „kolmanda backi“-mängu ja mängib hästi, siis tulevad terved perioodid, kus ta on täiesti mängust välja surutud. Siis ongi nõutav lakkamatu vaimustus ja mehisus, sest nii lootusetud kui tema püüded ka näivad, ta peab alati otsima uusi meetode, et üle lüüa seda „politseinikku“ kas kindlas dribbeldamises või ahvatledes teda välja keskelt ära, et anda oma kolleegile paremat võimalust lüüa väravat.

Üldiselt öelda, on olemas kaks erinevat tsenter-forvardi tüüpi: individualist, kes ootab, et teised mängijad mängivad temale kaasa, ja liini-pivot, kes sulab kokku forvardidega üheks tervikuks. Individualist peab olema surmkindel lööja mõlema jalaga ja oskama dribbeldada, eriti kui tuleb hoida palli oma valduses lühikese terava edasitormamise juhul. Ühtlasi peab ta hoolega hoiduma sattumast off-siidi. (Järgneb.)

Sporflane ja spordisõber

suitsetab uudissigarette

OLÜMPIA

Välja lastud olümpia-aasta puhul

Caferme

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 7 20. juuli 1936 17. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel iga kuu 20. päeval.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 senti, 1/4 a. 75 senti.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis poskantorites ja ajakirjanduse kontorites
KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,
1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUUUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,
ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

MEILT JA MUJALT

Vanameister E. Rähn kümnevõistluse meistriks

Kui vaadelda viimaste aastate kümnevõistluse-esivõistlusi, siis võime tähele panna, et see ala on meie kergejõustikus jäänud kõige nigelamaks. 4—5 viimast aastat on kümnevõistlejatest valitsenud nii suur pöud, et neid isegi esivõistlustel stardib ainult 2—3 meest. Kui kolmel eelmisel aastal nendestki kahest-kolmest vähemalt üks kippus lähedale A. Kolmpere rekordile, mis, muuseas öeldud, praeguses rahvusvahelises mõõdupuus on jäänud tagajärjeks alla keskpära, siis tänava ei saanud rõõmu tunda sellegi üle. Võib-olla oleks kahe viimase aasta meistri E. Lilienthali startimise puhul tulnud siiski parem tagajärg, kuid meister oli haige. Kui aga arvestada E. Lilienthali vormi tema treening-saavutuste järgi kuulitõukes (15.111!) ja kettaheiteseis, siis ta peaks tänava olema võimeline purustama Eesti rekordi. Kuid meil korraldatakse kümnevõistluses tavaliselt ainult esivõistlusi.

Tänavustel esivõistlustel startis ainult, jällegi ainult kaks meest: vana veteran E. Rähn, Kalev, ja tõusev kolmik- ja kõrgushüppe mees E. Järvison, ASK. Võistlused peeti Tartus üheaegselt naiste-esivõistlustega.

E. Rähn pakkus n.-ü. odava läbilõike oma võime-dest, küündimata ühelgi alal kaugeltki lähedale oma tippsaavutustele. Kuid ei ole põhjust sellele vanale veteranile midagi ette heita. Ta on Eesti kergejõustikule küllaltki kasu toonud, mispärast tema spordi-vanaeas ei saa rohkem nõuda. Ta üksiktulemused olid: 100 m 11,7, kuul 10,72, kaugus 6,45, kõrgus 1,65, 400 m 54,7, 110 m tõkkeid 17,5, ketas 32,97, teivas 3,03, oda 35,64 ja 1500 m 5,12,4. Küllaltki hea. E. Järvisonil oli ainult kaks rahuldavat tulemust — kõrguses ja odas, ülejäänud tundusid nigelatena. Ta tagajärjed olid: 12,7 — 12,05 — 6,17 — 1,75 — 59,4 — 20,4 — 29,33 — 2,75 — 55,02 — 5,26,0.

Soome punktide tabeli alusel on E. Rähna kogusumma 5403 punkti ja E. Järvisonil — 5035. Meil millegipärast arvutatakse punkte vana punktide tabeli järele, mis oma kehtivuse ammu kaotanud. Selle järgi olid kogusummad: E. Rähn — 6111,555 ja E. Järvison — 5699,840 p. Selle järgi on E. Rähn oma seekordse tulemusega väga lähedal isiklikule rekordile, mis üheteistkümneme aasta eest püstitatuna on 6127,040 punkti!

Leedu 2, Eesti 0

Esimene maavõistlus Leedu uuel riigistaadionil, Vytautase mäel, toimus 30. juunil. Balti meister Leedule oli sõbralikuks külalisvastaseks meie valgesärkide meeskond. Poolaeg 0:0, lõpptulemuseks Leedu võit 2:0. Väravate nimed: vä. Gudelis ja ff. Sabaliauskas. Kohunik J. Redlichs, pealtvaatajaid Eesti-Leedu Kaunasmatschide kohta rekordiliselt — 5000.

Leedulaste start oli nõrk. Esimene poolaeg andis moraalise võidu mõõdupuuga hinnatuna 2:0 valgesärkide heaks. Teisel poolajal meie meeskonna mäng kuumuses vajus laiail nagu päikesepiste saanud asfalt. Leedulaste võit osutus niivõrd teenituks, et sellest tundis rahuldust ka kaotaja meeskond.

Klaipedas sealne linnameeskond võitis Tallinna ühes Kuremaaga (Pärnu Tervis) 3:2 (1:0). Kahe matschi kohta kokku meie heaks löödud kahest väravast mitte ükski ei olnud meie edurivi töö, kuna ühe löi th. Sillak ja teise löi Klaipeda oma kaitsja.

Meelehärma valmistab veel see, et meie meeskond nii Kaunases kui Klaipedas esines nõrgemini kui Tallinnas koondustena Budafoki ja Szegedi vastu.

Tulekul on Soome-Eesti (20. aug. Tallinnas) ja Balti turniir (29.—31. aug. Riias) ning, võib-olla, et nende kahe vahel veel Eesti-Jaapani (Tallinnas).

Naiste kergejõustiku-esivõistlused

Naiste kergejõustiku-esivõistlustel lasus pea-tähelepanu Olli Partsil: kas ta suudab üllatada uue tore-dussaavutusega kettaheiteseis? See ebaõnnestus tal. Esimene heide oli küll 38 m, kuid ta astus ringist välja. Teistel heidetel kaotas ta kindluse ja ei saavutanud isegi 33 m. Napilt, ainult mõnekümne sm-ga tuli ta meistriks pärnlanna L. Palo ees. Teistest tagajärjest tuleb parimatena märkida O. Arrase kõrgushüppet 1,45 ja Israeli kaugushüppet 4,94.

Parimaks naiseks tuli Lydia Erikson, kes korjas 21 punkti Israeli 18 punkti ees.

Tehnilised tulemused olid:

100 m: 1. ja Eesti meister Israel, ASK, 13,5. 2. I. Uus, ÜENÜTO, 13,7. 3. G. Vabrit, Vaprus, 13,8. 4. E. Rauge, ÜENÜTO. 5. J. Hopp, ASK, 6. Sokk, ASK.

400 m: 1. ja Eesti meister I. Uus, ÜENÜTO, 66,8. 2. Parmson, ASK, 67,0. 3. G. Vabrit, Vaprus, 69,6. 4. Ugam, ÜENÜTO, 71,5. 5. E. Rauge, ÜENÜTO, 72,0. 6. L. Erikson, ASK, 72,8.

4×100 m: 1. ja Eesti meister ÜENÜTO I 55,4. 2. ASK I 56,4. 3. ÜENÜTO II 58,7. 4. ÜENÜTO III 59,6. 5. ASK III 60,5. 6. ASK II 63,7.

Kõrgus: 1. ja Eesti meister O. Arras, ÜENÜTO, 1,45. 2. L. Erikson, ASK, 1,40. 3. M. Pelt, Vaprus, 1,35. 4. Israel, ASK, 1,30. 5. Jõgi, ÜENÜTO, 1,30. 6. Ugam, ÜENÜTO, 1,30.

Kaugus: 1. ja Eesti meister Israel, ASK, 4,94. 2. O. Arras, ÜENÜTO, 4,75. 3. L. Erikson, ASK, 4,51,5. 4. E. Kallismaa, ÜENÜTO, 4,51,5. 5. I. Uus, ÜENÜTO, 4,51. 6. Parmson, ASK, 4,50.

Kuul: 1. ja Eesti meister B. Niggol, ASK, 10,54. 2. M. Pelt, Vaprus, 10,31. 3. L. Erikson, ASK, 9,85. 4. H. Čeburina, ÜENÜTO, 9,80. 5. Israel, ASK, 9,11. 6. O. Arras, ÜENÜTO, 9,10.

Ketas: 1. ja Eesti meister O. Parts, ÜENÜTO, 32,84. 2. L. Palo, Vaprus, 32,50,5. 3. B. Niggol, ASK, 31,45,5. 4. L. Erikson, ASK, 30,48. 5. Schmidt, ÜENÜTO, 27,65. 6. H. Čeburina, ÜENÜTO, 26,60.

Oda: 1. ja Eesti meister H. Čeburina, ÜENÜTO, 34,97. 2. Ugam, ÜENÜTO, 32,17,5. 3. L. Erikson, ASK, 31,32. 4. B. Niggol, ASK, 31,04. 5. M. Pelt, Vaprus, 30,65. 6. Israel, ASK, 29,65.

Parimaks organisatsiooniks tuli ÜENÜTO 75 punktiga ASK 69 ja Vapruse 24 punkti ees.

PÕLLUMAJANDUSLIK EKSPORT-OSAÜHISUS

„OVO“

ASUTATUD 1924. a.

TALLINN, SUUR KARJA 18

EESTI LAENU PANGA MAJAS JA RUUMES
KÖNETRAADID 445-71 JA 447-53 POSTKAST 246
TELEGR. „OVO“ — TALLINN

OSTAB PIIRAMATA ARVUL AASTA LÄBI
VÄLJAVEOKS JA SISETURU TARBEKS

KANAMUNE
JA NAHKU

VÄÄRTMETALLASJADE JA MÄRKIDE TEHAS
ROMAN TAVAST

TALLINN, PÄRNU 20. TEL. 452-79

Meie valmistame võistlemata headuses

auhindu,
kingitus-
esemeid
ja märke

hõbedast, kullast ja muist metallest

Uudisaladena teeme

kroomimis-, nikeldamis- ja vasetamis-
töid

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

EESTI PUNASE RISTI AMBULATOORIUM

TALLINN, NIGULISTE 12. TELEFON 431-60

Vastuvõtt homm. kl. 10—14 ja 5—¹/₂8 öht. kõigil erialadel.
Tasu esimese visiidi eest 60 senti, korduvate visiitide eest 30 senti.

MASSEERIMISE ASUTUS

Telefon 429-67. Avatud kella 8—19.

Käsi- ja elektrimassaaž, diatermia, neljarakuvann.
Haapsalu tervismuda kombineeritud elektriraviga, tervisvõimlemine.

KÕRGUSPÄIKE

EESTI NOORTE PUNASE RISTI NAHATÖÖKODA

Niguliste 12

Telefon 472-85

Soovitame kunstimaitselisi **nahktöid**:

- albumeid,
- kirjamappe,
- käekotte,
- karpe jne.

Eriti sobivad kingituseks ja mälestusesemeiks

Tellimised täidetakse kiiresti.

Eesti Noorte Punase Risti häälekandja

ilukirjandusliku, populaarteadusliku sisuga **ajakiri**

„EESTI NOORTE PUNANE RIST“

ilmub kümme korda õppeaasta kestes, 16-leheküljelises kaustas mitmekesise ja huvitava sisuga ning rohkete huvitavate piltidega kaunistatuna.

Üksiknumbri hind 20 senti, aastas 180 senti, poolaastas 90 senti.
Kes 10 eksemplari korraga tellib, saab ühe eksemplari maksuta.

„Eesti Noorte Punase Risti“ toimetuse ja talituse asub Tallinnas, Niguliste tän. 12, telefon 432-73.

Ajakirja „Eesti Noorte Punase Risti“ tellimisi võetakse vastu peale raamatukaupluste ja postkontorite ka koolide kantseleides.